महालेखापरीक्षकको
वार्षिक प्रतिवेदन
२०७८
सिस्ने गाउँपालिका, रूकुम पूर्व

महालेखापरीक्षकको कार्यालय

काठमाडौं, नेपाल

Serving the Nation and the People

दूरदृष्टि (Vision)

जनहितका लागि जवाफदेहिता, पारदर्शिता र निष्ठा प्रवर्द्धन गर्ने विश्वसनीय संस्था हुन प्रयत्नशील रहने ।

(We strive to be a credible institution in promoting accountability, transparency and integrity for the benefit of the people)

गन्तव्य (Mission)

सरोकारवालालाई सार्वजनिक कोषको दक्षतापूर्ण उपयोग सम्बन्धमा आश्वस्त पार्न स्वतन्त्र एवम् गुणस्तरीय लेखापरीक्षण सेवा प्रदान गर्ने ।

(Provide independent and quality audit service to assure our stakeholders that the public funds are efficiently used)

मूल्य मान्यता (Core Values)

निष्ठा	(Integrity)
स्वतन्त्रता	(Independence)
व्यवसायिकता	(Professionalism)
पारदर्शिता	(Transparency)
जवाफदेहिता	(Accountability)

महालेखापरीक्षकको कार्यालय
Office of the Auditor General
बबरमहल, काठमाण्डौं, नेपाल
Babar Mahal, Kathmandu, Nepal
लुम्बिनी, कर्णाली र सुदूरपश्चिम प्रादेशिक लेखापरीक्षण महानिर्देशनालय

पत्र संख्याः २०७८/७९
च.नं:- ३६

मितिः २०७८/५/४

श्री अध्यक्षज्यू,
सिस्ने गाउँपालिका,
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय, रुकुम पूर्व ।

विषयः- लेखापरीक्षण प्रतिवेदन ।

नेपालको संविधानको धारा २४१ बमोजिम त्यस कार्यपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७६।७७ को लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी लेखापरीक्षण ऐन, २०७५ को दफा २०(२) बमोजिम यो प्रतिवेदन जारी गरिएको छ । उक्त प्रतिवेदन लेखापरीक्षण ऐन, २०७५ को दफा २०(३) र दफा २२ प्रयोजनको लागि अनुरोध छ ।

(नारायण एम.सी.)
नायव महालेखापरीक्षक

बोधार्थ तथा कार्यार्थः
श्री संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय,
सिंहदरबार, काठमाडौं - प्रतिवेदन संलग्न छ ।

Phone: 4258174, 4266034, 4255707, A.G. Fax: 977-1-4268309, Fax: 977-1-4262798, Post Box: 13328
email: aag.mgmt@oagnep.gov.np Web Page: www.oagnep.gov.np

महालेखापरीक्षकको भनाई

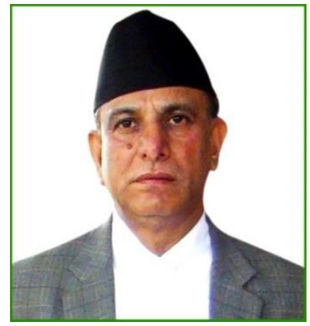

नेपालको संविधानको धारा २४१ मा संघ, प्रदेश र स्थानीयतहका सबै सरकारी कार्यालयको लेखापरीक्षण नियमितता, मितव्ययीता, कार्यदक्षता, प्रभावकारीता र औचित्यको आधारमा महालेखापरीक्षकबाट हुने व्यवस्था छ । लेखापरीक्षण ऐन, २०७५ को दफा २०(२) मा महालेखापरीक्षकले प्रत्येक गाउँपालिका र नगरपालिकाको लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी अलग अलग प्रतिवेदन जारी गर्न सक्ने व्यवस्था छ । सोही व्यवस्थाबमोजिम स्थानीय तहको आर्थिक वर्ष २०७६।७७ को आर्थिक कारोबारको लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी यो प्रतिवेदन जारी गरिएको छ ।

स्थानीय तहको लेखापरीक्षण नेपालको संविधान, लेखापरीक्षण ऐन, सरकारी लेखापरीक्षण मानदण्ड, वित्तीय लेखापरीक्षण मार्गदर्शन, स्थानीय तह लेखापरीक्षण निर्देशिका, महालेखापरीक्षकको वार्षिक लेखापरीक्षण योजना र निकायसँग सम्बन्धित ऐन, नियमको आधारमा सम्पन्न गरिएको छ । लेखापरीक्षणको प्रमुख उद्देश्यहरूमा वित्तीय विवरणको शुद्धता, प्रचलित कानूनको पालना, बजेट तथा योजना तर्जुमा एवं कार्यक्रम कार्यान्वयन, खरिद व्यवस्थापन, सार्वजनिक सम्पत्तिको संरक्षण र उपयोग, जिम्मेवारी र जवाफदेहिता एवं सेवा प्रवाहको अवस्था मूल्याङ्कन गर्नु रहेको छ । त्यसैगरी स्रोत साधनको प्राप्ती र उपयोग सम्बन्धमा प्रचलित कानूनको पालना भए नभएको विश्लेषण गरी वित्तीय व्यवस्थापनमा सुधारका लागि सुझाव प्रस्तुत गरी सुशासन प्रबर्द्धनमा टेवा पुऱ्याउनु लेखापरीक्षणको उद्देश्य रहेको छ ।

आर्थिक वर्ष २०७६।७७ को लेखापरीक्षण सम्पन्न भएपश्चात जारी गरिएको प्रारम्भिक प्रतिवेदन उपर प्राप्त प्रतिक्रियाका विषयहरू मिलान गरी कायम रहेका व्यहोरा समावेश गरेर राय सहितको अन्तिम प्रतिवेदन पठाइएको छ । प्रतिवेदनमा दिएका सुझावहरूको कार्यान्वयनबाट स्थानीय तहमा रहेको सीमित स्रोत साधनको उपयोग गरी विकास निर्माण र सेवा प्रवाहमा मितव्ययीता, दक्षता र प्रभावकारिता हासिल गर्न सहयोग पुग्ने अपेक्षा गरिएको छ । फलस्वरुप स्थानीय तहको कार्यसम्पादनमा जवाफदेहिता र पारदर्शीता प्रबर्द्धन हुने विश्वास लिइएको छ ।

लेखापरीक्षणबाट मूलतः आन्तरिक आय र राजस्व बाँडफाँटको प्रक्षेपण यथार्थपरक नरहेको, आन्तरिक आय ठेक्का व्यवस्थापनमा स्पष्ट कानूनी ब्यवस्था नभएको, आय सङ्कलन न्यून रहेको, पर्याप्त आधार बेगर राजस्व छुट दिएको, बक्यौता असुलीमा प्रभावकारीता नआएको, बजेट अनुशासन कमजोर रहेको, अबण्डा बजेट राखेको, खर्च पश्चात बजेट तथा कार्यक्रम संशोधन गरी अनुमोदन गर्ने गरेको, वर्षान्तमा बढी खर्च गरेको, खरिद कानून विपरीत सोझै खरिद गरेको, अत्यधिक प्रशासनिक खर्च गरेको, बचत अनुदान फिर्ता नगरेको, वितरणमूखी खर्चको बाहुल्यता रहेको जस्ता प्रवृत्ति देखिएका छन् । त्यसैगरी विकास निर्माणतर्फ योजना प्राथमिकीकरण नगरेको, साना तथा टुक्रे आयोजनाको छनौट गरेको, जटिल प्रकृतिका कार्यहरू समेत उपभोक्ता समितिबाट गराएको, तोकिएबमोजिम जनसहभागिता नजुटेको, दीगो विकासका लक्ष्य अनुरुप योजना र कार्यक्रम तर्जुमा नगरेको, दीर्घकालीन विकासको खाका तर्जुमा नभएको जस्ता समस्या रहेका छन् ।

स्थानीय तहको आन्तरिक ब्यवस्थापनतर्फ आवश्यक अनुभवी र दक्ष जनशक्तिको कमी रहेको, कर्मचारी नियुक्ती तथा बढुवामा प्रदेश लोकसेवा आयोगको परामर्श नलिएको, सेवा प्रवाहमा अपेक्षित सुधार हुन नसकेको, स्रोत, साधन र सम्पत्तिको दुरुस्त अभिलेख नरहेको, सञ्चालित योजना, कार्यक्रम, सेवा प्रवाहको अभिलेख नराखेको, बैंक हिसाब विवरण तयार गर्ने नगरेको, लेखाङ्कन तथा समग्र प्रतिवेदन प्रणाली र आन्तरिक नियन्त्रण कमजोर रहेको छ । साथै आन्तरिक लेखापरीक्षण भरपर्दो र प्रभावकारी नभएको पाइएको छ । स्थानीय तहमा लेखा समितिको गठन, कार्यक्षेत्र, लेखापरीक्षण प्रतिवेदन उपर छलफल र बेरुजू फछ्यौंट सम्बन्धी स्पष्ट कार्यविधि तर्जुमा हुन बाँकी रहेको पाइएको छ । लेखापरीक्षणबाट औंल्याएका व्यहोराहरू सुधार गरी गत विगतका बेरुजु उपर अपेक्षितरुपमा आवश्यक कारवाही भए गरेको समेत देखिएन ।

समय र जनशक्तिको सीमितताको बावजुद यथासम्भव स्थानीय तहको कार्यस्थलमा नै उपस्थित भई लेखापरीक्षण गरिएको थियो । लेखापरीक्षणको क्रममा लेखापरीक्षण टोलीले स्थानीयतहका प्रमुख सहितका पदाधिकारीहरूसँग छलफल समेत गरिएको थियो । लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा उल्लेख भएका ब्यहोराको कार्यान्वयनबाट स्थानीयतहको वित्तीय व्यवस्थापन, भौतिक पूर्वाधार र सेवा प्रवाहमा सुधार हुने अपेक्षा गरेको छु । स्थानीय तहको लेखापरीक्षणमा सहयोग पुर्याउने स्थानीय तहका सबै पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरू र लेखापरीक्षण तथा प्रतिवेदन तयारीमा संलग्न यस कार्यालयका कर्मचारीहरू सबैलाई धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु ।

(टंकमणि शर्मा, दंगाल)

२०७८ भाद्र ४ गते

महालेखापरीक्षक

महालेखापरीक्षकको कार्यालय
Office of the Auditor General
बबरमहल, काठमाण्डौं, नेपाल
Babar Mahal, Kathmandu, Nepal
(लुम्बिनी, कर्णाली र सुदूरपश्चिम प्रदेश लेखापरीक्षण महानिर्देशनालय)

पत्र संख्याः २०७८/७९

च.नं.: ९६

मितिः२०७८।५।४

श्री अध्यक्षज्यू,
सिस्ने गाउँपालिका,
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय, रुकुम पूर्व ।

विषयः लेखापरीक्षण प्रतिवेदन

कैफियत सहितको राय

हामीले सिस्ने गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७६।७७ को वित्तीय विवरण र त्यससँग सम्बन्धित आय ब्यय बिबरण तथा लेखा टिप्पणीहरूको लेखापरीक्षण गरेका छौं ।

हाम्रो रायमा, यस प्रतिवेदनको कैफियत सहितको राय व्यक्त गर्ने आधार खण्डमा उल्लेख भएका विषयले पार्ने असर बाहेक, पेश भएको २०७७ असार ३१ मा समाप्त भएको आर्थिक वर्ष २०७६।७७ को वित्तीय विवरण र त्यससँग सम्बन्धित आय व्यय विवरणले स्थानीय तहसँग सम्बन्धित प्रचलित कानून र परम्परा बमोजिम सारभूत रुपमा सही तथा यथार्थ अवस्था चित्रण गर्दछ ।

कैफियत सहितको रायव्यक्त गर्ने आधार

१. लेखापरीक्षणवाट रू.१ करोड ९२ लाख ४ हजार बेरुजू देखिएको छ । सोमध्ये असुल गर्नुपर्ने रू. ४४ लाख ४० हजार, प्रमाण कागजात पेश गर्नुपर्ने रू. ५८ लाख ७५ हजार नियमित गर्नुपर्ने रू. ८८ लाख ४९ हजार र पेश्की बाँकी रू. ४० हजार रहेको छ ।

२. लेखापरीक्षणमा देखिएका व्यहोराहरूका सम्बन्धमा मिति २०७७।१२।२० मा जारी गरिएको प्रारम्भिक प्रतिवेदन उपर प्राप्त प्रतिक्रिया सहितका प्रमाण कागजातका आधारमा फछ्र्यौट भएका दफाहरू हटाई कायम व्यहोराको अन्तिम प्रतिवेदन पाना ३६ (छत्तीस) यसै साथ संलग्न छ ।

३. आम्दानी तथा खर्चको स्रेस्ता नगदमा आधारित लेखा प्रणाली अवलम्वन गरेकोले पालिकाको पेश्की बाहेक सम्पत्ति तथा दायित्व यकीन हुने कुनै जानकारी खुलाएको छैन ।

हाम्रो लेखापरीक्षण कार्य नेपालको संविधान, लेखापरीक्षण ऐन तथा महालेखापरीक्षकको कार्यालयले अवलम्वन गरेका नेपाल सरकारी लेखापरीक्षणमान, मार्गदर्शन तथा लेखापरीक्षणसँग सम्बन्धित अन्य प्रचलित कानून बमोजिम गरिएको छ । वित्तीय विवरण तयार गर्ने स्थानीय तहसँग हामी स्वतन्त्र छौं । त्यसका लागि स्वीकृत आचार संहिता अनुसार हामीले काम गरेका

Phone: 4258174, 4266034, 4255707, A.G. Fax: 977-1-4268309, Fax: 977-1-4262798, Post Box: 13328
email: aag.mgmt@oagnep.gov.np Web Page: www.oagnep.gov.np

"जनहितका लागि जवाफदेहिता, पारदर्शिता र निष्ठा प्रवर्धनमा विश्वसनीय लेखापरीक्षण संस्था"

छौं । लेखापरीक्षणको क्रममा प्राप्त गरेका लेखापरीक्षण प्रमाणहरू हाम्रो रायव्यक्त गर्ने आधारका लागि पर्याप्त र उपयुक्त छन् भन्ने कुरामा कार्यालय विश्वस्त छ ।

वित्तीय विवरण उपर व्यवस्थापन र लेखाउत्तरदायी अधिकारीको जिम्मेवारी

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ र स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ तथा अन्य प्रचलित कानून बमोजिम सही र यथार्थ हुने गरी वित्तीय विवरण तयार गर्ने तथा जालसाजी वा अन्य गल्तीका कारण वित्तीय विवरण सारभूत रुपमा गलत आँकडा रहित स्वरुपमा बन्ने गरी आवश्यक आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली लागु गर्ने जिम्मेवारी पालिका व्यवस्थापनमा रहेको छ । गाउँ कार्यकारिणी, अध्यक्ष र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत गाउँपालिकाको वित्तीय प्रतिवेदन प्रकृयाको अनुगमनका लागि जिम्मेवार रहेका छन् ।

वित्तीय विवरणको लेखापरीक्षण उपर लेखापरीक्षकको जिम्मेवारी

वित्तीय प्रतिवेदन समग्रमा जालसाजी वा अन्य गल्ती समेतका कारण सारभूत रुपमा गलत आँकडा रहित रहेको होस् भनी उचित आश्वस्तता प्राप्त गरी राय सहितको लेखापरीक्षण प्रतिवेदन जारी गर्नु लेखापरीक्षणको उद्देश्य हो । लेखापरीक्षणमा उचित आश्वस्तताले सामान्य स्तरको आश्वस्तता सम्मप्रदान गरेको हुन्छ, तर लेखापरीक्षण ऐन तथा महालेखापरीक्षकको कार्यालयले अवलम्बन गरेका नेपाल सरकारी लेखापरीक्षणमान, मार्गदर्शन तथा लेखापरीक्षणसँग सम्बन्धित अन्य प्रचलित कानून बमोजिम गर्ने लेखापरीक्षण सम्पादन भएकै अवस्थामा पनि सबै प्रकारका जालसाजीजन्य वा अन्य गल्ती पत्ता लगाउने सक्ने निश्चितता भने हुँदैन । वित्तीय विवरणका उपयोगकर्ताले सामान्यतया गर्ने आर्थिक निर्णयमा नै फरक पार्न सक्ने अवस्था देखिएका एउटै वा समग्रतामा हुने विषेश वा जालसाजीजन्य वा अन्य गल्तीलाई सारभूत रुपमा गलत आँकडा मानिएको छ ।

(नारायण एम.सी.)
नायब महालेखापरीक्षक

सिस्ने गाउँपालिका

लेखापरीक्षण प्रतिवेदन

२०७६/७७

परिचय– स्थानीय नेतृत्वको विकास गर्दै स्थानीय शासन पद्धतिलाई सुदृढ गरी स्थानीय तहमा विधायिकी, कार्यकारिणी र न्यायिक अभ्यासलाई संस्थागत गर्न स्थानीय सरकारको संचालन गर्ने उद्देश्यले यस सिस्ने गाउँपालिकाको स्थापना भएको हो । स्थानीय सरकारले संचालन गर्ने कार्यमा सहकारिता, सह–अस्तित्व र समन्वयलाई प्रवर्द्धन गर्नु र स्थानीय सरकारका काममा जनसहभागिता, उत्तरदायित्व, पारदर्शिता सुनिश्चित गरी नागरिकलाई गुणस्तरीय सेवा प्रदान गर्नु सिस्ने गाउँपालिकाको उद्देश्य रहेको छ । यस गाउँपालिका अन्तर्गत ८ वडा, ३७ सभा सदस्य, ३२७.१२ वर्ग किलोमिटर क्षेत्रफल तथा १६४९७ जनसंख्या रहेको छ ।

स्थानीय संचित कोष : स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ६९ र ७२ बमोजिम यस गाँउपालिकाले वित्तीय हस्तान्तरणबाट प्राप्त अनुदान तथा सहायता, आन्तरिक आम्दानी र स्थानीय सरकारबाट सञ्चालन भएका आयोजनाहरू समेतको आय व्यय हिसाबको आर्थिक वर्ष २०७६।७७ को समग्र संचित कोषको संक्षिप्त अवस्था निम्न बमोजिम रहेको छ।

सि.नं	आयतर्फ			सि.नं	व्ययतर्फ		
	विवरण	रकम	रकम		विवरण	रकम	रकम
१	**गतवर्षको जिम्मेवारी**		६५७५०३२७.०७	१	**चालु खर्च**	२३९००४२१८.२३	२३९००४२१८.२३
	क) धरौटी मौज्दात	१३६५०६५२.१५		२	**पूँजीगत खर्च**	१५०३०६७९३.००	१५०३०६७९३.००
	ख) बैंक मौज्दात	५२०९९६७४.९२		३	**वित्तीय व्यवस्था भुक्तानी**		
२	**राजस्व (आन्तरिकआय)**		५९४७७२१९.७४		क) ऋण भुक्तानी		
	क) आन्तरिक राजस्व	८०३३८१९.३७			ख) ब्याज भुक्तानी		
	ख) राजस्व बाँडफाँड	५११६२१११.३५			ग) अन्य भुक्तानी		
	ग) अन्यआय	२८१२८९.०२		४	**लगानी**		
३	**वित्तीय हस्तान्तरण संघ**		३०४२८२०००.००		ऋण लगानी		
	क) वित्तीय समानीकरण अनुदान	१०७८०००००.००			शेयर लगानी		
	ख) सशर्त अनुदान	१९६४८२०००.००			अन्य लगानी		
	ग) समपूरक अनुदान			५	**धरौटी फिर्ता**	१२०६२१५२.१५	
	घ) विशेष अनुदान			६	**जनश्रमदान फिर्ता**		
४	**प्रदेश सरकारबाट प्राप्त अनुदान**		३६३३७०००.००	७	**कोष फिर्ता**	१७३३००.००	
	क) वित्तीय समानीकरण अनुदान	४१३७०००.००		८	**मौज्दात**		
	ख) सशर्तअनुदान	९००००००.००			क) बैंक मौज्दात	५४३२७९१४.३६	
	ग) समपुरकअनुदान	१५००००००.००			ख) नगद मौज्दात		
	घ) विशेष अनुदान	८२०००००.००		९	**शसर्त अनुदान फिर्ता**	८५५६९६९.०७	
५	**अन्तर स्थानीयतहबाट प्राप्त**			१०	**गत बर्षको बढी अल्या**		
६	**अन्य**			११	**जनश्रमदान मौज्दात**		
	क)क्षेत्रीय शहरी विकास योजना			१२	**धरौटी मौज्दात**	१४२५८२७८.००	
	ख) सडक बोर्ड नेपाल			१३	**कोष खाताको मौज्दात**	८३३२८१.६६	
	ग) पर्यटन बोर्ड नेपाल			१४	अन्य विविध खर्च	१२०००००.००	
	घ) एन एन एस डब्लु ए						
७	**विभिन्न कोषतर्फको आय**	१००६५८१.६६	१००६५८१.६६				
८	**जनसहभागिता (नगद)**						
९	**विषयगत निकायबाट प्राप्त**						
१०	**धरौटी आय**	१२६६९७७८.००	१२६६९७७८.००				
११	**लगानीको साँवा फिर्ता**						
१२	**अन्य विविधआय**	१२०००००.००	१२०००००.००				
	जम्मा		४८०७२२९०६.५		**जम्मा**		४८०७२२९०६.५

दफा	भौ.नं, मिति र ब्यहोरा	बेरुजू रकम
	लेखापरीक्षणमा पेश भएको श्रेस्ता तथा आर्थिक कारोबारहरूको जोखिम विश्लेषण, लेखापरीक्षण नीति, मापदण्ड, व्यवस्थापन प्रतिनिधित्व पत्र, लेखापरीक्षण मार्गदर्शन, व्यवसायिक लेखापरीक्षणका असल अभ्यासको आधारमा तयार गरिएको स्वीकृत लेखापरीक्षण योजना, कार्यक्रम र लेखापरीक्षणको विधि अनुसार लेखापरीक्षण सम्पन्न गरिएको छ । लेखापरीक्षकको जिम्मेवारी लेखापरीक्षणको निष्कर्ष सहित प्रतिवेदन जारी गर्नु हो भने आर्थिक कारोबार र वित्तीय विवरणको शुद्धताको जिम्मेवारी व्यवस्थापन पक्षको रहेको छ । उक्त आधारमा लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी देखिएका व्यहोराहरू उपर मिति २०७७।१२।४ मा व्यवस्थापनसँग छलफल गरी कायम भएका व्यहोराहरू निम्न अनुसार छन् :	
	वित्तीय विवरण विश्लेषण	
१	**वित्तीय विवरण**– स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ७२ मा गाउँपालिका तथा नगरपालिकाले प्रत्येक वर्षको साउन एक गतेदेखि आगामी वर्षको असार मसान्तसम्मको अवधिलाई आर्थिक वर्ष कायम गरी आय र व्ययको हिसाब राख्नुपर्दछ । सोही ऐनको दफा ६९ मा तोकिए अनुसार गाउँपालिका तथा नगरपालिकाले आफ्नो आर्थिक कार्य प्रणालीको व्यवस्थापन गर्नुपर्दछ । यस सम्बन्धमा देखिएका व्यहोरा देहाय बमोजिम छन्र । स्थानीय तहले संचित कोषमा गत विगतको बाँकी यस वर्ष प्राप्त रकम र संचित कोषबाट भएको खर्च स्पष्ट देखिने गरी खाता राखेको छैन ।सञ्चित कोषको कारोवारको लेखा अध्यावधिक गरी कारोवारलाई पारदर्शी बनाउन आवश्यक देखिन्छ । • स्थानीय तहको असार मसान्तको बैंक मौज्दात र श्रेस्ताको मौज्दात रू.१०७५२७७१।- ले फरक देखिएको छ ।गाँउपालिकाले बैंक समायोजन हिसाब अनुसार चेक साट्न बाँकी रहेको कारण पेश गरेको छ । • लेखापरीक्षणका क्रममा बैंक नगदी किताब तथा पेश्की खाता अद्यावधिक नरहेको कारण स्थानीय तहले पेश गरेको आय–व्यय विवरण यथार्थ मान्न सक्ने अवस्था छैन । • कतिपय सम्बन्धित आर्थिक कारोबारहरूको गोश्वरा भौचर बजेट शीर्षकगत बैंक नगदी किताबमा नजनाएकाले श्रेस्ता अनुसार बैंक मैज्दात ऋणात्मक रहेको तथा स्थानीय तहका सबै खाताहरूको एकमुष्ट हिसाब गर्दा मौज्दात ऋणत्मक नरहेको अवस्था छ । • स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को नियम ७२(२) मा नेपाल सरकारले निर्धारण गरे बमोजिमको आय र व्ययको बर्गीकरण तथा खर्च शीर्षक सम्बन्धी व्यवस्था अवलम्बन गर्नुपर्ने तथा नियम ७६(२) मा महालेखापरीक्षकबाट स्वीकृत भए बमोजिमको ढाँचामा लेखा राख्नुपर्ने व्यवस्था गरेकोमा यस पालिकाले २०७६।२।१९ मा महालेखापरीक्षकबाट स्वीकृत भएको NEPSAS based ढाँचामा प्रतिवेदन तयार गरी लेखापरीक्षणमा पेश भएन । त्यसैले तोकेबमोजिमका वित्तीय विवरणहरू तथा खाताहरू अद्यावधिक गरी आय र व्ययको वास्तविक स्थिति देखिने गरी लेखांकन गर्नुपर्दछ ।	
२	**बैंक हिसाब मिलान नगरेको**– स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ७६(२) बमोजिम स्थानीय तहले आफ्नो कारोबारको लेखा महालेखा नियन्त्रक कार्यालयको सिफारिसमा महालेखापरीक्षकबाट स्वीकृत भएको ढाँचामा राख्नुपर्ने उल्लेख छ । सो बमोजिम मासिक रुपमा स्रेस्ता र बैंक खाताको हिसाब मिलान बिवरण तयार गर्नुपर्नेमा स्थानीय तहले सञ्चालन गरेको देहायबमोजिमको खाताको बैंक हिसाब मिलान विवरण तयार नगरेको कारण निम्नानुसार फरक पर्न गएकोले बैंक हिसाब मिलान विवरण तयार गरी यकीन गनुपर्ने रू.	३६४८९९.०२

सि.नं.	खाताको नाम	श्रेस्ता अनुसार बाँकी	बैंक स्टेटमेण्ट अनुसार बाँकी	हिसाब मिलान गरेको रकम	फरक
१.	संचित कोष	५३९६८०१५	३७८६८२०१	१६४५९७१३.३६	३५९८९९.०२
२.	विविध कोष खाता	०	७६०५	७६०५	०
३.	आकस्मिक कोष खाता	८३३२८१.७	८३८५६१.७	२८०	५०००
४.	पूँजीगत खाता	०	१९२२८२९०	१९२२८२९०	०
५.	धरौटी खाता	१४२५८२७८	३२२०८२०	११०३७४५८	०
६.	चालू खाता	०	३४३७४७०१	३४३७४७०१	०
७.	विपद व्यवस्थापन कोभिड	६७७३०८.७	१३२१७४१	६४४४३२	०
जम्मा		६९७३६८८४	९६८५९९१९	५३६०२९९१	३६४८९९.०२

३ **आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीः** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७८ वमोजिम आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली तयार गरी लागु गर्नुपर्नेमा लागु गरेको पाइएन। यस सम्बन्धमा देखिएका अन्य व्यहोराहरू तपशिल वमोजिम रहेका छन ।

- स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ११ अनुसार आफ्नो क्षेत्रभित्रको आधारभूत तथ्यांक संकलन, अभिलेखांकन र व्यवस्थापन गर्नुपर्नेमा गरेको पाइएन ।
- पालिकाले एक आर्थिक वर्ष भित्र भएको आर्थिक कारोवारको अनुसूची १४ वमोजिमको ढाँचामा वार्षिक प्रतिवेदन तयार गरेको पाइएन ।
- स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ७५ बमोजिम एक आर्थिक वर्षमा खर्च हुन नसकी बाँकी रहेको रकम आर्थिक वर्षको अन्तमा स्थानीय तहको संचित कोषमा ट्रान्सफर गर्नुपर्नमा आर्थिक वर्ष समाप्त भए पश्चात् चालु खर्च खाताबाट रू. ५४१२०१३।४० र पूँजीगत खर्च खाताबाट रू.१०५३३६२१।- जम्मा रू. १५९४५६३४।४० मिति २०७७ भाद्रमा मूल संचित कोषमा ट्रान्सफर गरेको छ ।
- कार्यालयको धरौटी बाँकी र बैंक बाँकी अनुसार रकम मिल्नु पर्दछ । कार्यालयले पेश गरेको धरौटी श्रेस्ता अनुसार बाँकी रू. १४२५८२७८।- र बैंक स्टेटमेन्ट अनुसार बाँकी रू. ३२२०८२०।- देखिन्छ । धरौटी श्रेस्ता र बैंक स्टेटमेन्ट अनुसार बाँकी विवरण अनुसार रू. ११०३७४५८।- फरक परेको देखिन्छ ।
- पालिकाले कार्यक्रमगत तथा योजनागत खाता राखेको पाइएन । साथै पालिकाबाट यस वर्ष संचालित कार्यक्रम तथा योजनाको कार्यान्यिवयन र सेवा प्रवाह समेतको वार्षिक कार्यक्रम अनुसारको प्रगति प्रतिवेदन तयार गरेको पाइएन।
- कार्यालयको स्रेस्ता र बैंकबीचको हिसाब फरक परे वा नपरेको सम्बन्धमा बैंक हिसाब मिलान विवरण तयार नगरेको कारण हिसाब मिलान भए नभएको सम्बन्धमा यकीन गर्न सकिएन ।
- अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा १७ बमोजिम मध्यकालीन खर्च संरचना तयार गर्नुपर्नेमा पालिकाले सो बमोजिमको मध्यकालीन खर्चको संरचना तयार गरेको पाइएन ।
- स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ६५, ६६ र ६७ मा क्रमशः स्थानीय राजस्व परामर्श समिति, स्रोत अनुमान र बजेट सीमा निर्धारण समिति र बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समिति गठन गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेकोमा पालिकाले उक्त समितिहरू गठन गरेको पाइएन ।

- विषयगत क्षेत्रमा संचालन हुने कार्यक्रममा बैठक भत्ता, भ्रमण भत्ता, तालिम, गोष्ठीतर्फ बढी केन्द्रीत भई वितणमुखी रहेको पाइयो।
- पालिकाले जिन्सी सामानको एकीकृत विवरण तथा सहायक जिन्सी खाता अध्यावधिक नगरी वडा कार्यालय तथा विभिन्न संघ संस्थालाई वितरण गरेको पाइयो
- वडा कार्यालयमा रहेका जिन्सी सामान अभिलेख पालिकाको मूल जिन्सी खातामा अध्यावधिक गरेको पाइएन ।
- साना तथा ठुला सबै निर्माण कार्यको नापी किताब कम्प्यूटरबाट तयार गरिएको लुजशिटमा भरी भुक्तानीको लेखासाथ राख्ने गरेको छ । कतिपय निर्माण कार्यलाई थप निरन्तरता दिन वा अन्य कारणले पछि पनि पुनरावलोकन गर्न पर्ने भएकोले आवश्यक परेको समयमा उपलब्ध हुन सक्ने गरी संस्थागत स्मृतिको लागि डिजिटाइज गरी वा अन्य तवरले सुरक्षित राख्न आवश्यक देखिन्छ ।
- अधिकांश सडक तथा कुलो–नहर निर्माण तथा मर्मतमा सो स्थानको चेनेज नं. उल्लेख गर्ने नगरेबाट एकै कार्यको लागि दोहोरो भुक्तानी हुन सक्ने र निर्माणस्थलको अनुगमन निरीक्षणमा द्विविधा हुने भएकोले जुनसुकै समयमा पनि निर्माणस्थलको पहिचान हुने गरी चेनेज लगायतका संकेतहरूलाई अनिवार्य गर्नु पर्दछ ।
- जुनसुकै निर्माणकार्य, मालसामान, परामर्श सेवा वा अन्य सेवा खरिदको लागि लागत अनुमान तयार गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेकोमा कार्यालयले निर्माण तथा सेवा सम्बन्धी कार्यको लागत अनुमान तयार गरेको भए तापनि लागत अनुमान वेगर फर्निचर, कार्यालय सामान, कम्प्यूटर आदि खरिद गरेको देखिन्छ ।
- जिन्सी निरीक्षण प्रतिवेदनमा उल्लेख भए अनुसार विभिन्न मालसामान मर्मत तथा लिलाम गर्नु पर्नेमा गरेको पाइएन ।
- मूल्य अभिवृद्धि कर नियमावली, २०५३ को नियम ६क अनुसार ठेक्का सम्झौता र कर भुक्तानीको जानकारी सम्बन्धित आन्तरिक राजस्व कार्यालयलाई नदिई आर्थिक वर्षको अन्तमा मात्र दिइएको तथा इ-टिडिएस नगरेको ।
- कार्यालयले उद्देश्य प्राप्तिमा आइपर्ने सम्भावित जोखिमहरू पहिचान गरी निराकरणको प्रयास गरेको अभिलेख नराखेको ।
- कुनै रकम भुक्तानी दिँदा रित पुगे वा नपुगेको जाँच गरी रसिद बील भर्पाइहरूमा सिलसिलेवार नम्वर राखी कार्यालय प्रमुखले तोकेको कर्मचारीले भुक्तानी भएको जनाउने छाप समेत लगाई दस्तखत गरी प्रमाणित गर्नुपर्नेमा सो अनुसार गरेको पाइएन ।
- सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ७ र ८ खरिद अनुसार गुरुयोजना र वार्षिक खरिद योजना तयार गर्नुपर्नेमा तयार गरेको पाइएन।
- स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा १३ वमोजिम आर्थिक वर्ष शुरु हुनुभन्दा पन्ध्र दिन अगावै पालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्रको निर्माण सामग्री मूल्य, ज्याला, भाडा तथा अन्य महशुलको स्थानीय न्यूनतम दररेट तोक्नु पर्नेमा तोकेको पाइएन।
- स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७४(२) अनुसार सार्वजनिक खरिद नियमावली वनाई लागु गर्न सक्ने व्यवस्था भएकोमा वनाएको पाइएन ।

	• सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ९७ अनुसार यस वर्ष कार्यसम्पन्न भएका आयोजना तथा कार्यक्रमहरू उपभोक्ता समितिलाई हस्तान्तरण गर्नुपर्नेमा गरेको पाइएन । • संस्था दर्ता ऐन, २०३४ को दफा ३ अनुसार पालिकाबाट संचालन भएका विभिन्न योजना निर्माण गर्न गठन गरेका उपभोक्ता समिति उक्त ऐनको व्यवस्था अनुसार मान्यता प्राप्त हुने गरी दर्ता गरेको पाइएन । • सञ्चालित योजनाको सूचना पाटीमा आय–व्यय, अपेक्षित र वास्तविक लाभका साथै उपभोक्ताको योगदान र कार्यसम्पादन लगायतका विषयमा स्पष्ट गरी सरोकारवाला सहितको सार्वजनिक सुनुवाई र सार्वजनिक परीक्षणलाई अनिवार्य गर्नु गराउनु पर्नेमा अधिकांशतः पालना भएको पाइएन। • वातावरण संरक्षणको एकीकृत दीर्घकालिन योजना तयार नगरेको। • पालिकाको विकास निर्माण व्यवस्थापन तथा सेवा प्रवाहका लागि आवश्यक प्राविधिक तथा प्रशासनिक कर्मचारीको ४६ जनाको दरबन्दी रहेकोमा ३६ जनाको पदपूर्ति भएको पाइयो । • सुशासन (व्यवस्थापन तथा सञ्चालन) नियमावली, २०६५ को नियम १४ अनुसार नागरिक वडापत्रमा उल्लेखित सेवाहरूको कार्यान्वयन स्थिति अनुगमन गर्न अनुगमन संयन्त्र तय गरेको पाइएन । • निजामती सेवा ऐन, २०४९ वमोजिम कार्य विवरण वनाई लागु गरेको पाइएन । • मन्त्रालयको मिति २०७३।१२।२५ को आर्थिक कारोबार तथा खाता सञ्चालन सम्बन्धमा थप स्पष्ट पारिएको परिपत्रको दफा १७ बमोजिम यस पालिका तथा पालिकामा समाहित भएका साविकका गाउँ विकास समिति तथा नगरपालिकाको नाममा रहेको पेश्की तथा बेरुजु अभिलेख समायोजन भएको पालिकामा कायम गरी नियमानुसार पेश्की फछ्र्यौट तथा बेरुजु सम्परीक्षण कार्य गर्नुपर्नेमा यस पालिकामा समाहित भएका साबिकका विषयगत कार्यालयको बेरुजू लगत तथा सम्परीक्षणको अभिलेख पालिकाले यकीन गरी अध्यावधिक नगरेकोले पालिकाले उक्त व्यवस्थाको कार्यान्वयन गर्नुपर्दछ । तसर्थ पालिकाले आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीलाई तोकिए बमोजिम प्रभावकारी र विश्वशनीय बनाइ सेवा प्रवाह सुदृढ बनाउने तर्फ ध्यान दिनुपर्ने देखिन्छ ।	
४	**सम्पत्ति हस्तान्तरण :** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ९७, ९८ र १०४ अनुसार विषयगत कार्यालयको चल अचल सम्पत्ति, दायित्व तथा अभिलेख उक्त कार्यालयहरू समाहित भएका पालिकामा स्वतः हस्तान्तरण हुने व्यवस्था छ । यसरी हस्तान्तरण हुने सम्पूर्ण सम्पत्तिको अभिलेख तथा जिन्सी लगत खाता २०७५ असार मसान्त भित्र स्थानीय तहले तयार गरी प्रतिबेदन तयार गर्नुपर्ने व्यवस्था गरेकोमा यस पालिकाले सम्पत्तिको अभिलेख तथा जिन्सी लगत तयार नगरेको, कम्प्युटर, ल्यापटप, प्रिन्टर, मोबाईल फोन सेट र अन्य फर्निचर जस्ता मूल्यवान सामानहरू जिम्मेवारी सारेको पाइएन । यसरी जिन्सी मालसामानको आम्दानी नजनाउँदा जिन्सी मालसामानहरू हराउने र हिनामिना हुन सक्ने हुँदा खरिद गरिएका मालसामानहरूको प्रकृति अनुसार सम्बन्धित जिन्सी खातामा आम्दानी जनाई जिन्सी खाता अद्याबधिक गर्नुपर्दछ ।	
	बजेट तथा कार्यक्रम	
५	बजेट पेश, पारित र अख्तियारी- स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ७१ म स्थानीय तहले आगामी आर्थिक वर्षको राजस्व र व्ययको अनुमान कार्यपालिकाबाट स्वीकृत गराई असार १० गते भित्र पेश गर्ने र यसरी पेश भएको बजेट छलफल गरी असार मसान्तभित्र सभाबाट पारित गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । सोही ऐनको दफा ७३ मा सभाबाट बजेट स्वीकृत भएको ७ दिनभित्र स्थानीय तहका प्रमुखले प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई बजेट खर्च गर्ने अख्तियारी प्रदान गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । यस स्थानीय तहमा उपप्रमुख श्री गोवर्धन बुढाले मिति २०७६।२।१६	

	गते रू. ४० करोड ८४ लाख ६२ हजारको बजेट सभा समक्ष पेश गरेकोमा २०७६।३।१० गते पारित भएको छ ।यसैगरी स्थानीय तहका प्रमुखले २०७६।४।७ मा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई बजेट खर्च गर्ने अख्तियारी प्रदान गरेको देखिन्छ ।	
६	**बजेट सीमा निर्धारण समिति :** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ६६(१) बमोजिम पालिकामा प्राप्त हुने आन्तरिक आय, राजस्व बाँडफाँडबाट प्राप्त हुने रकम, अनुदान, ऋण र अन्य आयको प्रक्षेपण तथा सोको सन्तुलित वितरणको खाका र बजेट सीमा निर्धारण गर्न ७ सदस्यीय स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समिति गठनको व्यवस्था छ । उक्त समितिले आयको प्रक्षेपण, साधनको सन्तुलित वितरणको खाका, बजेटको कूल सीमा, बजेटको क्षेत्रगत सीमा निर्धारण, बजेट तथा कार्यक्रमको प्रथमिकीकरण, विषयक्षेत्रगत बजेट तर्जुमा मार्गदर्शन तय गर्नुपर्ने जस्ता कार्यहरू फागुन महिनाभित्र सम्पन्न गरी सक्नुपर्ने र बजेट प्रक्षेपण गर्दा बजेट वर्षपछिको थप दुई वर्षको समेत प्रक्षेपण तयार गर्नुका साथै तयार भएको आगामी आर्थिक वर्षको बजेट सीमा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले चैत १५ गतेभित्र पालिकाका विषयगत शाखा तथा वडा समितिलाई उपलब्ध गराउनुपर्ने कानूनी व्यवस्था रहेकोमा पालिकाले समितिको गठन गरेको छैन । ऐनमा व्यवस्था भएअनुसार बजेट सीमालगायत क्षेत्रगत विषय समेटी बजेट प्रक्षेपण सम्बन्धी नियम तथा कार्यविधि तर्जुमा एवं सोको पालनामा सम्बन्धित पदाधिकारीको ध्यान जानु पर्दछ ।	
७	**बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा :** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ६७(१) मा ४ सदस्यीय बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समिति गठन गरी आगामी वर्षको नीति तथा कार्यक्रम, बजेट तथा कार्यक्रम, कार्यक्रमको प्राथमिकीकरण, विषय क्षेत्रगत कार्यक्रम, योजना तथा कार्यक्रममा दोहोरोपना हुन नदिई आपसी तादाम्यता तथा परिपूरकता कायम गर्नुपर्ने व्यवस्था अनुसार समिति गठन गरेको भएता पनि आगामी आर्थिक वर्षको नीति तथा कार्यक्रम, कार्यक्रमको प्राथमिकीकरण, कार्यक्रमबीच परिपूरकता कायम गरेको समेत नदेखिएकाले बजेट तर्जुमा गर्दा ऐनमा भएको व्यवस्थाको परिपालनामा ध्यान दिनुपर्दछ ।	
८	**नीति तथा मार्गदर्शनः** गाउँपालिकाको आ.व. २०७६।७७ को नीति तथा मार्गदर्शन २०७६ असार १० गते गाँउसभामा प्रस्तुत गरिएकोमा उक्त नीति तथा मार्गदर्शनमा प्रस्तुत भएका विषयवस्तुहरू मध्ये कतिपय व्यहोराहरू यस आर्थिक वर्षमा कार्यान्वयन गरेको पाइएन । गाउँसभामा प्रस्तुत नीति तथा मार्ग दर्शनमा उल्लेखित व्यहोराहरूको कार्यान्यनको लागि गाँउपालिकाले आवश्यक पहल गर्नु पर्ने देखिन्छ । नीति तथा मार्गदर्शनमा उल्लेख भएका व्यहोराहरू कार्यान्वयन नभएका उदाहरण देहाय अनुसार छन्ः • गाउँपालिका भित्र संचालन हुने हरेक गतिविधिलाई एकद्वार प्रणाली बमोजिम नियमन गर्ने, • गाउँपालिका भित्र रहेका सार्वजनिक जग्गाको खोजिनीति र पहिचान गर्नुका साथै अतिक्रमित जग्गा स्थानीय सरकारको माहहतमा ल्याउने व्यवस्था गर्ने • सडकको दुबैतिर हरियाली कायम गर्न अनिवार्य रूपमा वृक्षारोपण गर्ने, • एक घर १२ (बाह्र) फलफूलजन्य विरूवा अनिवार्यरुपमा रोप्ने हुर्काउने • साना तथा लघु उद्योग स्थापना गरी रोजगार सृजना गर्न औद्योगिक ग्रामको विस्तृत सर्वे गर्ने नीति तथा मार्ग दर्शनको कार्यान्वयन हुनु पर्दछ ।	
९	**योजनाहरू कार्यान्वयन नभएकोः** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७१ मा आगामी आर्थिक वर्षको राजस्व र व्यय (बजेट) को अनुमान कार्यपालिकाबाट स्वीकृत गराई असार दश गतेभित्र सभामा पेश गर्नुपर्ने र सभाले कार्यपालिकाबाट पेश गरेको बजेट माथि छलफल गरी असार मसान्तभित्र पारित गरिसक्नुपर्ने व्यवस्था छ । पालिकाले आर्थिक वर्ष २०७६।७७ को लागि रू. ३६ करोड ४८ लाखको बजेट पारित गरेको छ ।	

	बजेटमा समावेश भएका कुल ३८७ बटा योजनाहरू मध्ये यस वर्ष ५६ वटा योजनाहरू कार्यान्वयन गरेको पाइएन । कार्यान्वयन नभएका केही प्रमुख योजनाहरू देहाय अनुसार छन् ।	

कार्यक्रम/आयोजना/क्रियाकलापको नाम	खर्च शीर्षक	स्रोत	विनियोजन रू. (हजारमा)
गाउँपालिकास्तरीय खेलकुद प्रतियोगिता सञ्चालन	२२५२२	नेपाल सरकार - समानीकरण अनुदान	१०,००
जग्गा प्राप्ति खर्च	३१४११	आन्तरिक श्रोत	१०,००
विद्युत तारपोल खरिद	३११५३	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार	२१,००
समपुरक कोष	३१५११	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार	१५,१९
सीप विकास तथा जनचेतना तालिम तथा गोष्ठी सम्बन्धी खर्च	२२५१२	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार	१५,००
बहुक्षेत्रीय पोषण योजना कार्यक्रम	२२५२२	नेपाल सरकार - शसर्त अनुदान चालु	१३,६४

कार्यालयको भनाइः कोभिड १९ महामारीको कारण उपरोक्त योजनाहरू कार्यान्वयन गर्न नसकिएको कार्यालयको भनाइ रहेको छ ।

१० **चौमासिक पूँजीगत खर्चः** आर्थिक कार्यविधि नियमावली, २०६४ को नियम २३ बमोजिम स्वीकृत भएको कार्यक्रममा नियम २५ बमोजिम चौमासिक प्रगति विवरण वनाई पेश गर्नुपर्ने र चौमासिक कार्यलक्ष्य तथा कार्यक्रम बमोजिम कार्यसम्पादन सम्पन्न गरी कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । कार्यालयले उपलव्ध गराएको विवरण अनुसार चौमासिक खर्चको स्थिति देहाय बमोजिम छ । वर्षान्तमा हतारमा काम गराउँदा कामको गुणस्तरमा असर पर्ने देखिएकोले नियममा भएको व्यवस्था अनुरुप असारमा खर्च गर्ने परिपाटीमा नियन्त्रण गर्नुपर्दछ ।

बजेट उपशिर्षक	कुल खर्च	चौमासिक खर्च			
		प्रथम चौमासिक	दोस्रो चौमासिक	तेस्रो चौमासिक	असार महिना
चालु खर्चतर्फ	२३९००४२१८.२३	४७०११५३१.८०	५०७५०८३३.४८	१४१२४१८५२.९५	१०९६१७९१९.३०
पूँजीगत खर्चतर्फ	१५०३०६७९३.००	४७८७४०	१७९९६०१५	१३१८३२०३८	१०६३४३१६१.००
जम्मा	३८९३११०११.२३	४७४९०२७१.८	६८७४६८४८.४८	२७३०७३८९०.९५	२१५९६१०८०.३
प्रतिशत	३८.६१	१.०१	२६.१८	४८.२८	४९.२४

पालिकाले उपलब्ध गराएको विवरणअनुसार वार्षिक रू. ३८ करोड ९३ लाख ११ हजार निकासा भएकोमा प्रथम चौमासिकमा रू. ४ करोड ७४ लाख ९० हजार १.०१ प्रतिशत, दोस्रो चौमासिकमा रू.६ करोड ८७ लाख ४६ हजार अर्थात २६.१८ प्रतिशत र तेस्रो चौमासिकमा रू.२७ करोड ३० लाख ७३ हजार अर्थात ४८.२८ प्रतिशत खर्च गरेको देखिएको छ। यसरी नै असार महिनामा मात्र रू.२१ करोड ५९ लाख ६१ हजार अर्थात ४९.२४ प्रतिशत खर्च देखिनुले असारमा आएर खर्चको चाप बढेकोले सन्तुलित खर्च ब्यवस्थापन भएको देखिएन । स्वीकृत कार्यक्रम अनुसार चौमासिक रुपमा सन्तुलित खर्च हुने गरी कार्यक्रम कार्यान्वयन गरिनु पर्दछ ।

११ **क्षेत्रगत बजेट र खर्चको स्थितिः** स्थानीय तहको एकीकृत, समानुपातिक र दिगो विकासका क्षेत्रगत रुपमा समानुपातिक बजेट विनियोजन गरी खर्च गर्नुपर्ने हुन्छ । यस पालिकाको २०७६।७७ को क्षेत्रगत बजेट र खर्चको स्थिति देहायअनुसार रहेको देखिन्छ ।

मुख्यक्षेत्र	वार्षिक बजेट	खर्चरकम	कुल खर्च मध्ये प्रतिशत
आर्थिक विकास	१९६८२०००.००	१७१०३७७४.००	४.३९
सामाजिक क्षेत्र	२१२९८९६७०.००	१९७५६४६९३.२५	५०.७५
पूर्वाधार विकास क्षेत्र	८२५६५५००.००	७५७७००२८.००	१९.४६
वित्तीय व्यवस्थापन र सुशासन	१३४४८८३०.००	११३५७५९०.००	२.९२
कार्यसञ्चालन तथा प्रशासनिक खर्च	१२१४९४१०९.००	८७५१४९२५.९८	२२.४८
जम्मा	४५०१८०१०९.००	३८९३११०११.००	१००.००

उपरोक्त विवरण अनुसार सभाले विनियोजन गरेको बजेट मध्ये सामाजिक क्षेत्रमा सबैभन्दा बढी ५०.७५ प्रतिशत र सबै भन्दा घटी वित्तीय व्यवस्थापन र सुशासनमा २.९२ प्रतिशत बजेट विनियोजन गरेको छ ।

१२ **खर्च बिश्लेषणः** पालिकाले यसबर्ष कुल आन्तिरक आयबाट रू. ८०३३८१९.३७ गत वर्षको मौज्दात रू. ५२०९९६७४.९२ राजस्व बाँडफाँड र अनुदानबाट रू. ३९२०६२४००.४० र विभिन्न कोष तर्फको आयबाट रू. १००६५८१.६६ समेत रू. ४०११०२८०१.४० आम्दानी भएकोमा चालु तर्फ रू. २३९००४२१८.२३ र पूँजीगत तर्फ रू. १५०३०६७९३.०० र समेत रू. ३८९३११०११।२३ खर्च भएको छ। खर्च मध्ये आन्तरिक आयको मात्र हिस्सा २.०६ प्रतिशत रहेको छ । यस बर्ष पदाधिकारी सुबिधामा रू. ७२ लाख ४० हजार ।— खर्च भएको छ जुन आन्तरिक आयको ९०.११ प्रतिशत रहेको छ । पालिकालाई प्राप्त भएको सबै अनुदान र राजस्व बाँडफाँडको रकमबाट ६१.४० प्रतिशत चालु र ३८.६० प्रतिशतमात्र पूँजीगत निर्माणमा खर्च भएको देखिन्छ । यसबाट पालिकाहरूले विकास निर्माण कार्यक्रम संचालनमा न्यून खर्च गरी प्रशासनिक कार्यमा बढि खर्च गरेको देखिन्छ । प्रशासनिक खर्च नियन्त्रण गर्दै प्राप्त अनुदान र राजस्व बाँडफाँडको रकम अधिकरुपमा विकास निर्माणमा परिचालन गरिनुपर्दछ ।

१३ **लक्ष्य प्रगति** : कार्यालयले चौमासिक र वार्षिक स्तरक प्रगति विवरण बनाई पेश गर्नुपर्नेमा कार्यालयले सञ्चालन गरेका स्थानीय स्तर, जिल्ला तथा केन्द्रीय स्तरका योजनाको नियम बमोजिमको ढाँचामा चौमासिक प्रगति विवरण तयार गरेको देखिएन । बजेट खर्च गर्ने तथा खर्चको तोकिएको ढाँचामा वार्षिक प्रगति तयार नगर्ने पदाधिकारीलाई जिम्मेवार बनाउनु पर्दछ ।

कार्यक्रम/योजना	**कुल कार्यक्रम**	**वार्षिक प्रगति स्थिति**			
		शून्य प्रगति	**२५%सम्म प्रगति**	**५०% सम्म प्रगति**	**७५% सम्म प्रगति**
कार्यक्रम संख्या	३८७	५६	५	१९	१६

१४ **ठेक्का व्यवस्थापनः** आर्थिक कार्यविधि नियमावली, २०६४ को नियम २०(३) अनुसार लागत अनुमान तयार गर्ने, ठेक्का सम्झौता गर्ने कार्य प्रथम चौमासिक भित्र गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । कार्यालयको यो वर्ष वोलपत्र तथा सिलवन्दी दरभाउ पत्रको माध्यमबाट ११ वटा ठेक्का सम्झौता गरेकोमा दोस्रो चौमासिकमा ३ वटा र तेस्रो चौमासिकमा ८ वटा ठेक्का सम्झौता गरेको छ । नियमावलीले गरेको व्यवस्था वमोजिम तोकिएको समयावधी भित्र ठेक्का वन्दोवस्त नगरी अन्तिम चौमासिकमा ठेक्का सम्झौता गरी प्रगति देखाउने गरेको छ । स्वीकृत कार्यक्रम अनुसार सम्पूर्ण कार्य गर्नु पर्नेमा सो वमोजिम गरेको पाइएन । नियमको पालना हुनु पर्दछ ।

१५ **ठेक्काको विवरण**- निर्माण कार्यको विस्तृत अभिलेखाकनका लागि प्रयोग गरिने ठेक्का सम्बन्धी गोश्वरा लगत (म.ले.प.फा.नं. ५०७) अभिलेख राखिएमा कुल गर्नुपर्ने, हालसम्म भएको कामको परिमाण र मूल्य सजिलै जानकारी हुने, कार्य सम्पादन जमानत, पेश्की लिन पेश गरेको बैंक ग्यारेण्टीको अवस्था, काम सम्पन्न गर्नुपर्ने मिति, भेरिएसन आदिको जानकारी हुने हुन्छ । कार्यालयले उक्त प्रयोजनका लागि अभिलेख राखेको देखिएन । अतः स्वीकृत ढाँचा अनुसार सबै विवरण खुल्ने गरी अद्यावधिक बनाई राख्नुपर्दछ ।

१६ **खरिद कार्यमा प्रतिस्पर्धाको स्थितिः** सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ को दफा ६९(१) तथा नियमावली, २०६४ को नियम १४६(२) मा बोलपत्रमा पर्याप्त प्रतिस्पर्धा गराउन विद्युतीय सञ्चार माध्यम (e-Bidding) बाट बोलपत्र आह्वान गर्न सकिने व्यवस्था रहेकोछ ।साथै सोही ऐनको दफा २६(६) बमोजिम कुनै बोलपत्रदाताले आपसमा मिलेमतो गरी बोलपत्र दाखिला गरेको हुन सक्ने सम्भावना तर्फ समेत मध्यनजर गर्दै मिलेमतो भएको पुष्टि भएमा रद्द हुने ऐनको प्रावधान रहेको छ ।कार्यालयले यस वर्ष ११ वटा निर्माण तथा खरिद कार्य ठेक्का मार्फत गरेको छ । उक्त मध्ये १ ठेक्कामा १४.०५ प्रतिशतघटी र १० ठेक्कामा ५ प्रतिशत भन्दा घटीमा ठेक्का प्रतिस्पर्धा भएको देखिन्छ । कार्यालयले यस वर्ष ५ प्रतिशत भन्दा घटी प्रतिस्पर्धा भएका १० वटा ठेक्का देहाय अनुसार छन् ।

क्र.सं.	कार्यक्रमको नाम	ठेक्का नंबर	बोलपत्र बिक्री सङ्ख्या	बोलपत्र दाखिला सङ्ख्या	लागत अनुमान	स्वीकृत रकम	घटी प्रशिशत
१	स्वास्थ्य भवन निर्माण वडा नं ६	०२/२०७६/०७७	१०	३	३८२८	३६६३	४.३१
२	स्वास्थ्य भवन निर्माण वडा नं ७	०२/२०७६/०७७	११	३	३८२८	३६९०	३.५९
३	नायगाढ-सिस्ने सडक निर्माण	०४/२०७६/०७७	६	३	५०००	४९८०	०.३९
४	जामाखोला लघु-जलविद्युत आयोजना पावर हाउस निर्माण	०५/२०७६/०७७	७	३	४९९७	४८७५	२.४४
५	शहीद स्मारक संग्रालय तथा पहुँच मार्ग निर्माण	०६/२०७६/०७७	६	३	४९९४	४९७९	०.३०
६	लुस्पा खानेपानी आयोजना निर्माण	०७/२०७६/०७७	८	३	८६४९	८६२३	०.३१
७	अतिथि गृह निर्माण	NCB/RUK/SRM/W/076/077	७	७	१६९८७	१४६०१	१४.०५
८	स्वास्थ्य भवन निर्माण वडा नं ६	०२/२०७६/०७७	१०	३	३८२८	३६६३	४.३१
९	दमाई खोला ट्रस ब्रिज	TB-01/076/077	३	३	८६७	८६५	०.२१
१०	मोरावाङ कोटघारी झोलुङ्गे पुल	TB-02/076/077	३	३	१४३५	१४३३	०.११
११	माथिल्लो जामाखोला झोलुङ्गे पुल	TB-03/076/077	३	३	९८४	९८२	०.२२

संगठन तथा कर्मचारी ब्यवस्थापन

१७ **प्रशासकीय संगठन र कर्मचारी व्यवस्थापन**- स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ८३ बमोजिम स्थानीय तहको कार्यबोझ, राजस्व क्षमता, खर्चको आकार र स्थानीय आवश्यकता समेतलाई ध्यानमा राखी कर्मचारी समायोजन भएपछि मात्र संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षणका आधारमा स्थानीय तहमा संगठन संरचना कायम हुने व्यवस्था छ । पालिकामा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत सहित ४६ जना दरबन्दी स्वीकृत रहेकोमा लेखापरीक्षण अवधि सम्म अधिकृत सातौ सहित ३२ जना पदपूर्ति भएको देखिन्छ । लेखापरीक्षणको क्रममा प्राप्त विवरण अनुसार कार्य व्यवस्थापनका दृष्टिकोणले महत्वपूर्ण मानिएका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत १ जना, सहायक पाँचौ ३ जना सब इन्जिनियर ३ जना पशु सेवा अधिकृत कृषि प्राविधिक लगायतका पदहरू रिक्त देखिन्छ । त्यसैगरी स्वास्थ्य तर्फ ५० जनाको दरबन्दी रहेकोमा ४५ जना पदपूर्ति गरेको छ ।दरबन्दी बमोजिम जनशक्तिको पूर्णता नहुँदा विषयगत कार्यक्रम सञ्चालन, सेवा प्रवाह तथा पालिकाको समग्र कार्य सम्पादनमा असर परेको स्थिति छ । रिक्त पदहरू पूर्ति गरी सेवा प्रवाह प्रभावकारी बनाउनुपर्दछ ।

१८ **कर्मचारी करार**- स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ८३ मा स्थानीय तहले आफ्नो अधिकार क्षेत्र र कार्यबोझको विश्लेषण गरी संगठन तथा व्यवस्थापन सर्भेक्षणको आधारमा स्थायी प्रकृतिको कामको र सेवा करारबाट लिईने कर्मचारीको दरबन्दी प्रस्ताव गर्नुपर्ने र अस्थायी दरबन्दी सृजना गर्न नसकिने व्यवस्था छ । तर पालिकाले विभिन्न पदमा ३६ जना कर्मचारीहरू करारमा राखि रू. १०३६७४००.०० खर्च लेखेको छ । ३९१७०००.००

<table>
<tr><td></td><td>त्यसैगरी सोही ऐनको २०७४ को दफा ८३(८) वमोजिम पालिकाले नगर प्रहरी, सवारी चालक, सयश, कार्यालय सहयोगी, पलम्बर, इलेक्टीसियन, चौकिदार, मालि, बगैंचे लगायतका पदमा मात्र करारवाट सेवा लिन सकिने व्यवस्था गरेको छ । स्थानीय तहले माथि उल्लेखित पद वाहेक स्वास्थ्य तर्फ १६ जना, सहायक कम्प्यूटर अपरेटर १ जना र प्रशासन सहायक ३ जना समेत २० जना करार नियुक्ति गरी बर्षभरीमा रू.३९१७०००.०० भुक्तानी गरेको अनियमित देखिएको रू.</td><td></td></tr>
<tr><td>१९</td><td>कल्याणकारी कोषः स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ९१ वमोजिम स्थानीय तहले स्थानीय सेवाका कर्मचारीले निजको सेवाशर्त तथा कानून वमोजिम अवकास हुँदा प्राप्त गर्ने योगदानमा आधारित उपदान, औषधि उपचार लगायतका सुविधा उपलव्ध गराउन अवकास कोषको स्थापना गर्ने व्यवस्था छ । ऐनको व्यवस्था बमोजिम योगदानमा आधारित अवकास सुविधा सम्बन्धी कानून तर्जुमा गरी लागू गर्न आवश्यक देखिन्छ ।</td><td></td></tr>
<tr><td>२०</td><td>स्थानीय तथ्याङ्क, अभिलेख तथा स्रोत नक्साङ्कन :स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ११ बमोजिम स्थानीयतहले आफ्नो क्षेत्रभित्रको आधारभूत तथ्याङ्क संकलन, अभिलेख र सोको ब्यवस्थापन गर्नुपर्ने तथा आफ्नो क्षेत्रभित्रको शैक्षिक, भौगोलिक अवस्था, प्राकृतिक श्रोत अन्तर्गत खानी, जंगल तथा अन्य श्रोत, पूर्वाधार अन्तर्गत सडक, पुल, खानेपानी लगायतको अभिलेख तथा श्रोत नक्साङ्कनसहितको पालिकाको प्रोफाइल तयार गर्नुपर्ने ब्यवस्था छ । पालिकाले स्थानीय तथ्याङ्क सम्बन्धी नीति, कानून र सोको मापदण्ड बनाएको तथा स्रोत नक्साङ्कन गरेको देखिएन । स्थानीय तहका हरेक प्राथमिकीकरणका क्रियाकलाप सञ्चालनमा तथ्याङ्कले महत्वपूर्ण भूमिका खेल्ने हुँदा सोको संकलन र अभिलेख राख्ने कार्यमा पहल हुनु आवश्यक छ । तथ्याङ्कवेगर प्राथमिकतामा राखिएका योजना, बजेट, प्रक्रिया र कार्यान्वयनले उचित सार्थकता नपाउने हुँदा यस तर्फ पालिकाले अभिलेख ब्यवस्थापनमा ध्यान दिनु पर्दछ ।</td><td></td></tr>
<tr><td>२१</td><td>सेवाप्रवाहको स्थिति : स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ अनुसार स्थानीय तहले आफ्नो अधिकारक्षेत्र भित्रका विषयमा ऐन बनाउन तथा सोको अधिनमा रही आवश्यकता अनुसार नियम, निर्देशिका, कार्यविधि र मापदण्ड बनाई कार्यान्वयनमा ल्याउन सक्ने ब्यवस्था अनुसार १४ वटा ऐन, ६ वटा नियमावली र २१ बटा कार्यविधि स्वीकृत गरी कार्यान्वयनमा ल्याएको छ । यस वर्ष पालिकाबाट जन्म दर्ता ८९५ वटा, मृत्यु दर्ता १४४ वटा, वसाइँसराइ २९ वटा, विवाह दर्ता ११५ वटा र सम्बन्ध विच्छेद १५ वटा गरेको विवरण प्राप्तभएको छ । पालिकाले पूर्वाधार विकासमा ३८.६० प्रतिशत बजेट खर्च गरेको भएपनि सडक निर्माण, सडक मर्मत, ग्राभेल सडक निर्माणको भौतिक प्रगतिको विवरण अध्यावधिक गरेको छैन ।स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ अनुसार पालिकाबाट प्रदान गरिने सेवाप्रवाहमध्ये पञ्जीकरण बाहेकका अन्य सेवा सञ्चालनमा सन्तोष जनक देखिएन ।</td><td></td></tr>
<tr><td>२२</td><td>योजना छनोट र कार्यान्वयन: स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा २४ बमोजिम स्थानीय तहले योजना बनाउँदा सहभागितमूलक, उत्पादनमूलक र प्रतिफल प्राप्त हुने प्रकृतिका योजना छनौट गरी प्राथामिकीकरण गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । सभाबाट स्वीकृत वार्षिक गाउँ विकास योजना २०७६/७७ को अध्ययन गर्दा पालिकाले स्वीकृत गरी सञ्चालन गरेको अधिकांश योजना न्यून बजेट भएका र लागत प्रभावी हुने किसिमले संचालन गरेको पाइएन । पालिकाले यस वर्ष संचालन गरेका योजना देहाय अनुसार छन् ।
<table>
<tr><th>रु १ लाख सम्म</th><th>रु १ लाख देखि २ लाखसम्मको</th><th>रु २ लाखदेखि ५ लाख सम्मको</th><th>रु ५लाख देखि १० लाखसम्मको</th><th>रु १० लाख भन्दा बढीको</th><th>जम्मा</th></tr>
<tr><td>१६</td><td>३२</td><td>७३</td><td>२१</td><td>३९</td><td>१८१</td></tr>
</table>
उपरोक्त विवरण अनुसार पालिकाले यस वर्ष रु एक लाख देखि १० लाख सम्मका जम्मा १८१ वटा योजना संचालन गरेकोमा रू. ५ लाख भन्दा मुनिका मात्र १२१ वटा योजनाहरू रहेका छन् । त्यसैले साना रकमका धेरै योजनाहरू संचालन गर्दा कार्यालयको जनशक्ति वर्षै भरी योजना व्यवस्थापनमा खटिनु पर्ने, संचालित योजनाबाट चालु</td><td></td></tr>
</table>

प्रकृत्तिका कार्यमा बढी खर्च भई लागत प्रभावी नहुने तथा निर्माण कार्यको गुणस्तरमा समेत नकारात्मक असर पर्ने अवस्था तर्फ ध्यान दिनु पर्दछ ।

कानून निर्माण एवं कार्यान्वयन

२३ **कानून र सञ्चालन स्थिति**- स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ अनुसार स्थानीय तहहरूले आफ्नो अधिकारक्षेत्र भित्रका विषयमा ऐन तथा सोको अधिनमा रही नियम निर्देशिका, कार्यविधि र मापदण्ड बनाई कार्यान्वयनमा ल्याउन सक्ने व्यवस्था छ । जसअनुसार स्थानीय तह सञ्चालनको लागि संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयबाट ३० वटा नमूना कानूनहरू बनाई उपलब्ध गराएकोमा यस पालिकाले हालसम्म १४ वटा ऐन, ६ वटा नियमावली, २१ वटा कार्यविधि लगायत ५० वटा कानून निर्माण गरी कार्यान्यनमा ल्याएको छ । साथै पालिकाले ५० वटा कानूनहरू निर्माण गरी सभा।कार्यपालिकाबाट स्वीकृत गरेतापनि २३ वटा कानूनहरू राजपत्रमा प्रकाशन गरेको छैन् । तसर्थ उक्त कानूनहरू राजपत्रमा प्रकाशन गरी कार्यान्वयनमा ल्याउनु पर्दछ ।

२४ **न्यायिक समिति**- स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ४६ देखि ५३ सम्म न्यायिक समितिको अधिकार क्षेत्र तथा न्याय सम्पादन प्रक्रियाको व्यवस्था गरेको छ । समितिमा परेको उजुरीमध्ये मेलमिलाप प्रकृतिका आधारमा विवाद दर्ता भएको ३ महिनाभित्र टुङ्गो लगाउने व्यवस्था छ । तर लेखापरीक्षणको क्रममा प्राप्त विवरण अनुसार यो बर्ष दर्ता भएका १० गरी ५ वटा मात्र फछ्र्यौट भई ५ बाँकी देखिन्छ । न्याय सम्पादन प्रक्रियालाई ऐनले तोकेको म्यादभित्र फछ्र्यौट वा कारबाही किनारा गरी टुङ्गो लगाउनुपर्दछ ।

२५ **निर्देशिका तथा मापदण्डः** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ मा पालिकाले आफ्नो क्षेत्राधिकारभित्रको विषयमा ऐन, नियम, निर्देशिका, कार्यविधि र मापदण्ड बनाउन सक्ने उल्लेख छ । गाउँपालिककाले कर्मचारी, उपभोक्ता समिति तथा अन्य लाभग्राही समुहलाई सचेतना, क्षमता विकास, सीप विकास आदिसँग सम्बन्धित तालिम, गोष्ठी अभिमुखीकरण लगायतको कार्यक्रम सञ्चालनको लागि निर्देशिका तर्जुमा गरी लागू गरेको छैन । यसले गर्दा कार्यक्रम सञ्चालनमा जिम्मेवारी, जवाफदेही, खर्च प्रक्रिया तथा मापदण्डमा समानता आउन सक्ने देखिएन । गाउँपालिकाले कार्यक्रम कार्यान्वयन सम्बन्धी निर्देशिका तर्जुमा गरी कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्दछ ।

गाउँपालिकाले कृषि औजार लगायतका सामग्री वितरण तथा फलफुल विरुवा, बाख्रा र कुखुरा लगायतका कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा सरोकारवालाहरूलाई सूचना प्रवाह, प्रस्ताव/माग संकलन, लाभग्राही छनौट र वितरण सम्बन्धी प्रकृया एवं मापदण्ड तर्जुमा नगरेकोले आम नागरिकको पहुँच सुनिश्चित र पारदर्शी भएको पाइएन । यसले गर्दा गाउँपालिकाले वितरण गरेको सामग्री तथा अनुदान न्यायोचित छ भन्ने आधार देखिएन । यसमा सुधार हुनु पर्दछ ।

पदाधिकारी सुविधा

२६ **पदाधिकारी सुविधा** - लुम्बनी प्रदेश स्थानीय तहका पदाधिकारी तथा सदस्यको सुविधा सम्बन्धी ऐन, २०७५ को दफा ३ मा स्थानीय तहका पदाधिकारी, सदस्य र सभाको सदस्यले आफु निर्वाचित भई अनुसूची-१ बमोजिम पद तथा गोपनियताको शपथ लिई आफ्नो पदको काम कारबाही शुरु गरेको मिति देखि मासिक सुविधा पाउने व्यवस्था गरेकोमा सम्मानीत सर्वोच्च अदालतको आदेशले २०७६ कार्तिक १ गतेबाट लागू हुने गरी उक्त सुविधाहरू खारेज गरिएको छ । जसअनुसार लुम्बिनी प्रदेश सरकारले ऐन संशोधन गरी पदाधिकारी सुविधा सम्बन्धी ऐनको अनुसूचीमा उल्लेख भएको सुविधामात्र दिन मिल्ने देखिन्छ । जसबाट स्थानीय तहका पदाधिकारीहरूले मासिक पारिश्रमिक वापतको सूविधा पाउने देखिँदैन । तर गाउँपालिकाले पदाधिकारीको मासिक पारिश्रमिक सुविधामा निम्नानुसार रू.१३१७०००।- खर्च लेखेको देखिन्छ ।

विवरण	अध्यक्ष	उपाध्यक्ष	वडा अध्यक्ष ८ जना	कार्यपालिका सदस्य ५ जना	सभा सदस्य जना	जम्मा
पदाधिकारी पारीश्रमिक	९००००	८१०००	४८००००	२०४०००	४६२०००	१३१७०००

२७ **स्थानीय तहका पदाधिकारी सुविधा :** नेपालको संविधानको धारा २२७ मा गाँउ सभा तथा नगरसभाका सदस्यले पाउने सुविधाका सम्बन्धमा प्रदेश कानूनबमोजिम हुने ब्यवस्था अनुसार लुम्बिनी प्रदेश संसदले स्थानीय तहका पदाधिकारी तथा सदस्यहरूको सुविधा सम्बन्धी ऐन, २०७५ जारी गरेको छ । उक्त ऐनमा भएको ब्यवस्था अनुसार पालिकाबाट देहाय बमोजिम रू.५९२३०००।- सुविधा वापत भुक्तानी भएको छ ।

सि.नं	विवरण	प्रमुख/ अध्यक्ष	उपप्रमुख/ उपाध्यक्ष	वडाअध्यक्ष ८ जना	कार्यपालिका सदस्य ५ जना	सभाका सदस्य २१ जना
१.	यातायात खर्च			९००००	२४०००	६३०००
२.	पुस्तक,पत्रीका, इन्टरनेट	४०००	४०००	२७०००	१२०००	४२०००
३.	टेलिफोन,मोबाइल इन्टरनेट	३५००	३०००	२७०००	१२०००	५२५००
४.	अतिथि सत्कार	६०००	५०००	३६०००		
५.	जनसम्पर्क	१००००	८०००	५४०००	२००००	६३०००
६.	खानेपानी	५०००	५०००			
७.	बिजुली मर्मत	५०००	५०००			
८.	इन्धन	१२०००	१२०००			
९.	मोबील	६०००	६०००			
१०.	चाडपर्व खर्च	१५०००	१५०००	१०८०००	४००००	१४७०००
		४७८५००	४४७०००	२२१४०००	६५२०००	२१३१५००
जम्मा	५९२३०००.००					
१ जना कार्यपालिका सदस्य विषयगत समिति संयोजक भएकोले वडा अध्यक्ष सरह सुविधा लिएको						

२८ **पदाधिकारी अन्य सुविधा** - लुम्बिनी प्रदेश स्थानीय तहका पदाधिकारी तथा सदस्यको सुविधा सम्बन्धी ऐन, २०७५ (पहिलो संशोधन समेत)को दफा ३ मा स्थानीय तहका पदाधिकारीहरूले अनूसूची १(क),१(ख),१(ग) मा उल्लेख भएको भन्दा बढी हुने गरी पादाधिकारी सुविधा दिन मिल्ने देखिदैन । पालिकाले वडा नं ८ का वडा अध्यक्ष खर्कसिंह थापालाई यातायात सुविधाकोरुपमा मोटरसाइकल उपलब्ध गराएकोमा पुन मासिक यातायात सुविधा बापत रु९००००।०० दोहोरो सुविधा सम्बन्धितबाट असूल गरि दाखिला गर्नुपर्ने रु ९००००.००

२९ **विविध खर्चः** आर्थिक कार्यविधि नियमावली, २०६४ को नियम ३६(३) अनुसार खर्चको पुष्ट्याई हुने प्रमाण, कागजात संलग्न गरेर मात्र खर्च लेख्नुपर्ने व्यवस्था छ । नगरपालिकाले विविध खर्च अन्तरगत यसवर्ष नगरपालिकाका लागि रू.१३५९४९०।०० खर्च गरेको छ । विविध खर्च शिर्षकमा खर्च गरेकोमा खर्चको बील पेश भएको भएतापनि खर्च गर्नुपर्ने आधार सहितको प्रमाण संलग्न गरेको देखिएन । विविध खर्चको स्पष्ट उद्देश्य र खर्चको यथार्थता प्रमाणित नहुने गरी खर्च भुक्तानी दिने परिपाटीमा नियन्त्रण हुनु पर्दछ ।

३० **कार्यालय सम्बन्धी खर्चः** कार्यालयलाई वर्षभरमा आवश्यक पर्ने सामानको एकमुष्ठ विवरण बनाई सार्वजनिक खरिद ऐन तथा नियमावलीको प्रावधान वमोजिम खरिद योजना बनाई प्रतिस्पर्धात्मक तवरले खरिद गर्नुपर्नेमा पटक पटक सोझै बजारबाट खरिद गरी रू.४२२०२४३।०० खर्च लेखेको छ । सामानको आवश्यकता तथा परिमाण शुरुमै निश्चित नगरी सोझै खरिद गर्दा न्यून लागतमा सामान प्राप्त नहुने र गुणस्तरमा समेत प्रभाव पर्ने हुँदा प्रतिस्पर्धात्मक रुपले आपूर्तिकर्ता छनौट गरी खरिद कारवाही अवलम्बन गर्नेतर्फ कार्यालय गम्भिर बन्न जरुरी छ । खरिदको नियन्त्रण प्रणाली कमजोर रहेको र पटक पटक खरिद गरी प्रतिस्पर्धात्मक प्रक्रिया अवलम्बन गरेको नदेखिँदा उक्त खर्च रकम नियम सम्मत देखिएन । कानूनको पालना गरी खरिदलाई मितव्ययी तथा प्रतिस्पर्धी बनाउनुपर्दछ ।

३१ **मर्मत आदेशः** आर्थिक कार्यविधि नियमावली, २०६४ को नियम ५१ वमोजिम सरकारी जिन्सी मालसामान हानी नोक्सानी नहुने गरि संरक्षण गर्ने र तिनीहरूको राम्रो सम्भार गरी वा चालु अवस्थामा राख्ने उत्तरदायित्व सम्बन्धित कार्यालय प्रमुखको हुने उल्लेख छ । सोही वमोजिम कार्यालयमा रहेको चल्ती जिन्सी मालसामान मर्मत गर्नुपर्ने भएमा कार्यालय प्रमुखबाट मर्मत आदेश स्वीकृत गराई मर्मत गराई खर्च लेख्ने र सोको मर्मत अभिलेख तयार गरी राख्नुपर्दछ । नगरपालिकाले मर्मत खर्च भक्तानी गर्दा केही गोश्वारा भौचरमा सोको मर्मत आदेश र म.ले.प.फा.नं. २ तयार नगरी रू.१३०५१७१।०० खर्च लेखेको छ । मर्मत आदेश र मर्मत अभिलेख खाता तयार गरी मात्र खर्च लेख्नुपर्दछ ।

३२ **इन्धन खर्चको मापदण्डः** सार्वजनिक खर्चमा मितव्ययिता र प्रभावकारिता कायम गर्ने सम्बन्धी नीतिगत मार्गदर्शन, २०७५ मा सवारी साधनको इन्धन, मर्मत खर्चमा एकरुपता ल्याउन निश्चित मापदण्ड बनाई कार्यान्वयनमा ल्याउनु पर्ने साथै सरकारी सवारी साधन सरकारी काममा मात्र प्रयोग गर्ने,सरकारी सवारी साधन अनाधिकृत व्यक्तिले प्रयोग नगर्ने जस्ता व्यवस्था गरेको छ । कार्यालयले उल्लेखित व्यवस्थाको पालना नगरी यस वर्ष रू.१६३५८२६।००। इन्धन खर्च गरेको छ। इन्धन खर्चको मापदण्ड तयार गरेको छैन भने सवारी साधन अनुसार वार्षिक इन्धन खर्च र उपयोगको विवरण खुल्ने गरी अभिलेख राखेको छैन । इन्धन खर्चलाई मितव्ययी बनाउन कोटा निर्धारण गरी लगवुक राखेर मात्र खर्च लेख्न तर्फ कार्यालयको ध्यान जानुपर्ने देखिन्छ ।

भौ.नं./मिति	फर्मको नाम	रकम	कैफियत
१६१ २०७६।११।२२	हाम्रो पहुँच बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था लिमिटेड	४७३९१६.००	लगबुक नभएको
२१६ २०७७।०१।१०	हाम्रो पहुँच बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था लिमिटेड	३०३०४५।००	लगबुक नभएको
४२९ २०७७।०३।२८	हाम्रो पहुँच बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था लिमिटेड	६७५०००।००	लगबुक नभएको

अनुदान फिर्ता, वितरण र उपयोग

३३ **अनुदान फिर्ता**– संघीय एवं प्रदेश सरकारको कानून एवं कार्यविधि बमोजिम ती निकायबाट स्थानीय तहमा प्राप्त हुने समपुरक वाहेकका अनुदान खर्च नभई बाँकी रहेको अवस्थामा सम्बन्धित निकायमा फिर्ता गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको छ । खर्च नभई बाँकी रहेको रकम संघीयको सरकारको रू. ८५०६८३२.०७ र प्रदेश सरकारको रु ७३७७७.०० समेत जम्मा रु ८५८०६०९.०७ फिर्ता गरेको छ ।बाँकी रकम रू. २९७१०००.०० नियमानुसार फिर्ता गर्नु पर्ने रु २९७१०००.००

अनुदान प्रदान गर्ने निकाय	अनुदानको प्रकार	प्राप्त रकम	खर्च रकम	बाँकी रकम
संघीय सरकार	शसर्त	१९६४८२०००.००	१८५००४१६७.९३	११४७७८३२.०७
	विषेश	०	०	
	समपुरक	०	०	
	अन्य	०	०	०
प्रदेश सरकार	शसर्त	९००००००.००	८९७६३६०.००	२३६४०.००
	विषेश	८२०००००.००	८१९९७८८.००	२१२.००
	समपुरक	१५००००००.००	१४९५००७५.००	४९९२५.००
	अन्य समानीकरण	०	०	०
	जम्मा			११५५१६०९.०७
संघ तर्फ रू. ८५०६८३२.०७ र प्रदेश तर्फ रू. ७३७७७.०० समेत फिर्ता भएको रू.				८५८०६०९.०७
बाँकी फिर्ता गर्नु पर्ने रू.				२९७१०००.००

३४ **अनुदानको अनुगमनः** सार्वजनिक निकायबाट उपलब्ध गराईएको अनुदानको सही सदुपयोग भए नभएको एकीन गर्न अनुदान उपलब्ध गराउने निकायले समय समयमा अनुगमन गर्नुपर्दछ । पालिकाले कृषि, पशु, शैक्षिक सेवा, सामान खरिद गरी वितरण गरेको भनि खर्च लेखेको छ । तर पालिकाबाट बितरण भएको अनुदानको सहि सदुपयोग भए नभएको सम्बन्धमा अनुगमन तथा सो बाट प्राप्त उपलब्धी मापन गरेको छैन । अनुदान सम्बन्धमा स्थानीय अनुदान नीति तय गरेको छैन । साथै अनुदान सम्बन्धमा स्थानीय तहबाट वितरण हुने अनुदानमा दोहोरोपना नहुने गरी अनुदानग्राहीको जीवनस्तरमा सुधार आएको यकीन गरि रकमको पूर्ण सदुपयोग गराउने तर्फ ध्यान दिनु पर्दछ ।

भौ.नं. र मति	अनुदान पाउने	रकम
१४९, २०७६.११.२०	असहाय तथा विपन्न ज्येष्ठ नागरिक वडा नं ५	१५९८३८.००
१६२, २०७६.११.२२	करेसाबारी तरकारी किट वितरण	१३८०४०.००
१६३, २०७६.११.२२	च्याउको बिँउ वितरण	२५०९६०.००
१६५, २०७६.११.२३	पैंसेरु नाँच प्रयोग वाद्यवादन र सामग्रि र पोषाक खरिद	१०००००.००
१७०, २०७६.११.२९	केशर बिँउ खरिद	१३५०००.००
३०२,२०७७।०३।०४	बेमौसमी तरकारी खेतीका लागि ग्रिन हाउस र बिँउ वितरण	१९९९९०.००
३१५ २०७७।०३।०५	बेमौसमी तरकारी खेतीका लागि ग्रिन हाउस र बिँउ विरतण	१०५०००.००
१७५, २०७७।३।२५	के.सी. प्रगतिशील भैसी फर्म	६२५०००.००
१७७, २०७७।३।२५	खड्का पशुपालन फर्म	६२५०००.००
१८६, २०७७।३।२६	तरकारी फलफुल खेती तथा कृषि औजार वितरण उ.स.	५०००००.००
१९५, २०७७।३।२८	स्यामल बाखा फर्म	३१२५००.००
१९६, २०७७।३।२८	गणेश बाखा पालन फर्म	३१२५००.००
१९६, २०७७।३।२८	पाथीभरा कृषि सहकारी संस्था लि.	२१३०००.००

३५ **पूँजीगत बजेटमा चालु प्रकृतिका खर्च**- पूँजी सृजना नहुने खालका वितरणमूखी खर्चलाई निरुत्साहित गर्दै स्थानीय तहले अधिकतम प्रतिफल दिने र पूँजीको निर्माण हुने एवम् उपयोगिता सिर्जना हुने गरी योजना छनौट तथा कार्यान्वयन गर्नुपर्ने कार्यक्रम छनौट गरी पूँजीगत शीर्षकमा समावेश गरी सिमित स्रोतको उच्चतम प्रयोग गर्नुपर्दछ। नमूना छनोटको आधारमा परीक्षाण गर्दा यस स्थानीय तहले देहाय अनुसारका पूँजी निर्माणमा सहयोग नरहने, उत्पादनमा वृद्धि नगर्ने किसिमका खर्चलाई विभिन्न संघ संस्था, व्यक्ति, समूह, क्लव लगायतलाई कार्यक्रम र प्रस्तावको आधारमा पूँजीगत शीर्षकबाट रु ७५००० भुक्तानी दिएको पाइयो ।

भौ.नं. मिति	भुक्तानी पाउनेको नाम	प्रयोजन	शीर्षक	रकम
१४८–२०७७।३।११	विभिन्न ४ जना	आरान सुधार	आरान सुधार कार्यक्रम	७५०००
जम्मा				

यस्तो खर्चमा मितव्ययिता कायम गर्नु पर्दछ ।

३६ **एफ.एम.लाई भुक्तानी**- स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा २४ बमोजिम स्थानीय तहले योजना बनाउँदा सहभागितमूलक, उत्पादनमूलक र प्रतिफल प्राप्त हुने प्रकृतिका योजना छनौट गरि प्राथमिकीकरण गर्नुपर्ने व्यवस्था छ ।साथै वितरणमुखी खर्चलाई नियन्त्रण गर्दै संघ तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त रकमलाई स्थानीय पूर्वाधार विकास तथा दीर्घकालीन पुजी निर्माण हुने कार्यमा खर्च गर्नुपर्दछ । जसबाट नाफा कमाउने उद्देश्यले स्थापित संस्थालाई अनुदान उपलब्ध गराउन मिल्दैन । यस स्थानीय तहले यो वर्ष बजेटमा समावेश गरी देहायअनुसारका एफ.एम. रेडियोहरूलाई कार्यालय व्यवस्थापन खर्च, टावर निर्माण, फर्निचर खरिद, पावर सिस्टम जडानको लागि रू. ३०४८६४७.०० भुक्तानी गरेको छ । पालिकाले पूर्वाधार विकास, जनताको जीवनस्तर उकास्ने कार्यक्रम तथा स्थानीय स्तरमा रोजगारी सृजना हुने कार्यक्रममा खर्च गर्नु पर्नेमा नाफाको उद्देश्यले निजी स्तरमा संचालन

	हुने एफ.एम. रेडियोको सुविधाको लागि खर्च गरेको छ । यसवाट विकास निर्माणमा खर्च हुने बजेट नाफा मूलक संस्थाको हितको लागि खर्च गरेको देखिएकोले यस्तो खर्चमा नियन्त्रण गर्नु पर्ने देखिएको रू.	३०४८६४७.००

शीर्षक	भौ.नं. र मति	एम.एम.को नाम	वापत	भुक्तानी रकम
गा.पा. पूजीगतबाट	४५-२०७६।११।१७	रे डयो पूर्वी रूकुम	सोलार पावर सस्टम खरिद	१४९८४६७.००
गा.पा. चालु	३३७-२०७७।३।१६	रूक्मिणी एफ.एम	टावर निर्माण	३०००००.००
स्थानीय पूर्वाधार साझेदारी कार्यक्रम	४-२०७७।१।१५	रे डयो पूर्वी रूकुम	फर्निचर खरिद	१२५००००.००
जम्मा				३०४८६४७.००

३७	**अन्य कार्यालयको खर्चः** आर्थिक कार्यविधि नियमावली, २०६४ को नियम ३६ मा स्वीकृत बजेट रकम स्वीकृत निकायको लागि भएको र सोही अनुसार अन्यत्र प्रयोजनमा खर्च नगर्ने व्यवस्था छ ।जिल्ला प्रहरी कार्यालयमा कन्ट्रोल रूम निर्माण वापत रू. ६०००००।- खर्च गरेको छ । यस्तो खर्चमा नियन्त्रण गर्नु पर्दछ ।	
३८	**वार्षिक खरिद योजना/गुरुयोजना** : सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ ले सार्वजनिक निकायले तोकेको सीमाभन्दा बढी रकमको खरिद गर्दा तोकिए बमोजिमको खरिद गुरुयोजना र वार्षिक खरिद योजना तयार गर्नुपर्ने ब्यवस्था छ । यस्तै सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ७ ले वार्षिक १० करोडभन्दा बढीको खरिद गर्दा गुरुयोजना तयार गर्नुपर्ने नियम ८ ले वार्षिक १० लाखभन्दा बढीको खरिद गर्दा वार्षिक खारिद योजना बनाउनुपर्ने व्यवस्था छ । यस पालिकाले विभिन्न शीर्षक अन्तर्गत वार्षिक रू.१५ करोड ३ लाख ६ हजारपूँजीगत खर्च/खरिद निर्माण कार्य गरेको छ । तर पालिकाले आफ्नो खरिद नियमावली नबनाएको अवस्थामा उक्त ऐन, नियम बमोजिम वार्षिक खरिद योजना र गुरुयोजना नबनाई खरिद कार्य गरेको देखियो । अतः पालिकाले उक्त नियमावली बमोजिम खरिद योजना/गुरुयोजना बनाई व्यवस्थित र प्रभावकारी हुने गरी खरिद कार्य गर्नुपर्दछ ।	
३९	**सवारीसाधन खरिद**- अर्थ मन्त्रालयको स्थानीय तहमा बजेट तर्जुमा कार्यान्वयन आर्थिक व्यवस्थापन तथा सम्पती हस्तान्तरण सम्बन्धी निर्देशिका, २०७४ को निर्देशन नं. ५.१५ अनुसार नेपाल सरकारबाट उपलब्ध गराइएको बजेट तथा स्रोत साधनबाट कार्यालयको नियमित प्रयोजनको लागि सवारी साधन खरिद गर्न नपाईने व्यवस्था छ ।लेखापरीक्षणको क्रममा प्राप्त विवरण अनुसार पालिकाले १ थान एम्बुलेन्स खरिदमा रू. १०४१७८६।- बजेटबाट खर्च गरेको छ । केन्द्रीय सरकार र तालुक संघीय मन्त्रालयको परिपत्र, निर्देशन समेतको आधारमा आफ्नो आन्तरिक आम्दानीबाट मात्र सवारी साधन खरिद गर्नु पर्दछ ।	
	कर दस्तुर एवं आन्तरिक आय	
४०	**आयको अनुमानः** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ६६ बमोजिम स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले पालिकामा प्राप्त हुने आन्तरिक आयसमेतको ब्यवस्थापन गर्न सक्ने ब्यवस्था छ । पालिकाले पेश गरेको आय/व्ययको अनुमानमा आन्तरिक आयतर्फ मालपोत, कर, सेवा शुल्क, दस्तुर वापत अनुमानित रू. ७८ लाख ९३ हजार प्राप्त हुने प्रक्षेपण गरेकोमा आर्थिक वर्ष २०७६।७७ मा रू. ८० लाख ३४ अर्थात अनुमान भन्दा १.७७ प्रतिशत बढी आय प्राप्त गरेको छ । आम्दानीका अन्य स्रोतको पहिचान गरी आयको अनुमान यर्थाथपरक बनाई आय आर्जन बृद्धि गर्नेतर्फ विशेष ध्यान दिन आवश्यक देखिएको छ ।	
४१	**आन्तरिक आयः** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ६६ बमोजिम स्रोत अनुमान तथा वजेट सीमा निर्धारण समितिले पालिकामा प्राप्त हुने आन्तरिक आय समेतको व्यवस्थापन गर्न सक्ने व्यवस्था छ । पालिकाले आर्थिक वर्ष २०७६।७७ मा केन्द्रीय अनुदानबाट गरेको खर्चका तुलनामा आन्तरिक आयको स्थिति देहाय बमोजिम छ ।	

केन्द्रीय अनुदानबाट खर्च	आन्तरिक आय	आन्तरिक आय प्रतिशत
३८९३११०११.२३	८०३३८२०.३१	२.०६

उपरोक्त विवरण अनुसार स्थानीय तहमा प्राप्त केन्द्रीय अनुदानबाट भएको खर्चको तुलनामा आन्तरिक आयको हिस्सा २.०६ प्रतिशत मात्र रहेको छ । त्यसैले पालिकाको आन्तरिक आय संकलनको दायरालाई फराकिलो पार्दै आन्तरिक आय बृद्धि गर्नेतर्फ ध्यान दिनुपर्ने देखिन्छ ।

४२ **कर तथा शुल्क असुली** -स्थानीय सरकार संचालन ऐन,, २०७४ को दफा ५५, ५७, ५८ र ५९ मा एकीकृत सम्पत्ति कर र घरजग्गा कर, घरजग्गा वहाल कर, व्यवसाय कर र वहाल विटौरी शुल्क उठाउने व्यवस्था रहेको छ । ती आय शीर्षकमा आय अनुमान र असुली स्थिति निम्नानुसार रहेको देखिन्छ ।

आय शीर्षक	अनुमान	असुली	असुली प्रतिशत
सम्पत्ति बहाल तथा पट्टा वापतको आयमा लाग्ने कर	९५000.00	0.00	0.00
भूमिकर/मालपोत	३00000.00	५६८४५७.६६	१८९.४९
घर बहाल कर	९१0000.00	९८७२२२.६८	१0८.४९
अन्य कर	२९३६000.00	१४४६0५९.९७	४९.२५
अन्य सेवा शुल्क तथा विक्री	१३00000.00	0.00	0.00
नक्शा पास दस्तुर	0.00	२६२३२४.00	0.00
सिफारिस दस्तुर	५00000.00	७५४८२६.00	१५0.९७
अन्य दस्तर	६00000.00	३000५६७.00	५00.0९
अन्य क्षेत्रको आय	११२७२00.00	१0१४३६३.00	८९.९९
न्यायिक दण्ड जरिवाना र जफत	२५000.00	0.00	0.00
व्यवसाय कर	१00000.00	0.00	0.00
कुल जम्मा	**७८९३२००.००**	**८०३३८२०.३१**	१0१.७८

पालिका भित्र रहेका करदाताहरूको अभिलेख व्यवस्थित नरहेको एवं बुझाउन ल्याएको अवस्थामा मात्र कर एवं शुल्क बुझ्ने परिपाटी रहेकोले उल्लिखित असुली यथार्थ मान्न सक्ने अवस्था देखिएन । तसर्थ आफ्नो क्षेत्रभित्र करदाताको अभिलेख अद्यावधिक गरी करको दायरामा ल्याउनु पर्दछ ।

४३ **राजस्व अभिलेख** : कार्यालयले राजस्वको अभिलेख अध्यावधिक गरी सोको लेखापरीक्षण गराउने जिम्मेवारी कार्यालय प्रमुखको हुने व्यवस्था रहेको छ । पालिकाबाट रसिद ठेलीहरू छपाई गरेर वडा कार्यालयमा पठाउने गरेकोमा सोको पुरा अभिलेख पालिकामा आएको देखिएन । अघिल्लो आ.व.को बाँकी के कति छन यकीन गर्न सकिएन । कार्यालयबाट सबै वडाहरूमा पनि स्वचालित प्रणाली जडान गरी राजस्व संकलन गर्ने पहल । अतः कार्यालयले पहल गर्नु पर्दछ । आगामी दिनमा रसिद नियन्त्रण तथा राजस्व असूलीलाई स्वचालित प्रणाली मार्फत ब्यवस्थापन सम्बन्धमा विशेष ध्यान पुऱ्याउनुपर्ने देखियो ।

४४ **व्यवसाय कर** - स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ५८ मा पालिकाले आफ्नो कार्यक्षेत्र भित्र रहेका विभिन्न व्यवसाय गर्ने व्यक्तिबाट व्यवसाय कर उठाउनु पर्ने व्यवस्था रहेको छ । यस वर्ष पालिकाले व्यवसाय दर्ता तथा नवीकरण शुल्क वापत रू. १०००००।— कर संकलन गर्ने लक्ष्य राखेकोमा कर संकलन गरेको छैन साथै पालिकाको क्षेत्रभित्र रहेका व्यवसायीहरूको अभिलेख अध्यावधिक गरेको छैन । जसबाट पालिकाले संकलन गरेको व्यवसाय कर यथार्थ मन्न सक्ने अवस्था छैन । तसर्थ पालिकाले आफ्नो क्षेत्र भित्र सञ्चालनमा रहेका सम्पूर्ण व्यवसायीको अद्यावधिक अभिलेख राखी करको दायराभित्र ल्याउनु पर्दछ ।

४५ **नन्फाइलर**- मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ को दफा १८ मा भुक्तानीमा प्राप्त मूल्य अभिवृद्धि करको विवरण भुक्तानी पाएको अर्को महिनाको २५ गतेभित्र सम्बन्धित आन्तरिक राजस्व कार्यालयमा कर विवरण सहित दाखिला गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । तर पालिकाबाट देहायका फर्मलाई मू.अ.कर रू. १८६६७०९।२० समेत रू. १७३४२५.२० भुक्तानी दिएकोमा लेखापरीक्षण अवधिसम्म पनि ती फर्महरू कर विवरण नबुझाई नन्फाईलर रहेको पाइयो ।

गोभौनं./मिति	भुक्तानी पाउनेको नाम	प्यान नं.	नन्फाइलर रहेको मिति	भुक्तानी रकम	मूअकर कर रकम
८-२०७६।९।१	डिग्रे भगवती निर्माण सेवा	६०५१४१९७९	२०७४/M/३	१५०७४६५.५०	१७३४२५.२०
स्थानीय पूर्वाधार विकास कार्यक्रम					
२२—२०७७।३।२७	मेलगैरी कन्स्ट्रक्सन कम्पनी	३०४४३९२८९	२०७४/M/५	१७९२४३.७०	२०६२०.९५
जम्मा				१८६६७०९.२	१७३४२५.२०

कानूनी व्यवस्थाअनुसार विवरण नबुझाएकोले कर समायोजन भएको प्रमाण पेश हुनुपर्ने रू. १७३४२५.२०

४६ **बहाल करः** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ५७ अनुसार गाउँपालिका वा नगरपालिकाको क्षेत्रभित्र कुनै व्यक्ति वा संस्थाले भवन, घर, पसल, ग्यारेज, गोदाम, टहरा, छप्पर, कारखाना, जग्गा वा पोखरी पूरै वा आंशिक तवरले बहालमा दिएकोमा गाउँपालिका वा नगरपालिकाले त्यस्तो बहाल रकममा बहाल कर लगाउने व्यवस्था छ ।तर उक्त व्यवस्था वाहेकको पालिकाले पटके रूपमा असुल गरेको देहाय अनुसारको बहाल कर गाउँपालिकाको संचित कोषमा जम्मा गरेको रकम संघीय संचित कोष खातामा दाखिला गर्नु पर्ने रू. ४७८१७०.००

बजेट शीर्षक	गोभौनं./मिति	रकम
गा.पा. पूँजीगत	२२३—२०७७।३।३१	४००१७०.००
प्रदेश सरकार हस्तान्तरित कार्यक्रम	१९—२०७७।३।३१	७८०००.००
जम्मा		४७८१७०.००

उपभोक्ता समिति मार्फत कार्य

४७ **प्राविधिक बील र कार्य सम्पन्नः** सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम १२३(१) मा खरिद सम्झौता अनुसार सार्वजनिक निकायले रनिङ बील वा अन्य कुनै बील बिजकको भुक्तानी गर्दा प्राविधिक नापजाँच गरी नापी किताबमा उल्लेख भएको वास्तविक कार्यसम्पादनको आधारमा भुक्तानी गर्नुपर्ने ब्यवस्था रहेको छ । उपभोक्ता समितिहरूबाट सञ्चालित योजनाको ठेक्का बीलहरूमा लागत अनुमान र वास्तविक कामको मूल्याङ्कनमा बरावर परिमाण र रकम उल्लेख भएको देखिन्छ । लागत अनुमान बरावर नै मूल्याङ्कन भएको देखिएकाले वास्तविक काम कति भएको हो भन्ने सम्बन्धमा आश्वस्त हुन सक्ने अवस्था देखिएन । प्राविधिकले पेश गर्ने कार्य सम्पन्न प्रतिवेदनमा कार्य सम्पन्न गर्नुपर्ने मिति र कार्य सम्पन्न भएको मिति लगायतका इन्जिनियरिङ नर्म्स अनुसार बीलमा खुलाउनुपर्ने तथ्याङ्क उल्लेख गरेको पाइएन । यसले गर्दा कुन काम कहिले सम्पन्न गर्नुपर्ने र तोकिएको अवधिमा सम्पन्न भए/नभएको विषयमा यकीन हुन नसकिएको हुँदा प्राविधिकले इन्जिनियरिङ नर्म्स अनुसारको उपभोक्ता समितिको बील बनाउँदा नापजाँचलाई वास्तविक कार्यसम्पादनमा आधारित बनाउनुपर्दछ ।

४८ **हेभी इक्विपमेण्टको प्रयोग** – सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ९७ को नियम उपनियम (९) मा उपभोक्ता समिति वा लाभग्राही समुदायबाट सञ्चालित हुने निर्माण कार्यमा डोजर, एक्साभेटर, लोडर, रोलर, ग्रेडर जस्ता हेभी मेशिनरी प्रयोग गर्न नमिल्ने व्यवस्था छ । सो नियमावलीको प्रतिबन्धात्मक वाक्यांशमा लागत अनुमान तयार गर्दाको समयमा हेभी मेशिन प्रयोग गर्नुपर्ने जटिल प्रकृतिको कार्य भनी उल्लेख भएको रहेछ भने सम्बन्धित प्राविधिकको सिफारिसमा सार्वजनिक निकायबाट सहमति लिई त्यस्ता मेशिन प्रयोग गर्न सकिने उल्लेख छ । पालिका अन्तर्गत सञ्चालित अधिकांश सडक निर्माण तथा स्तरोन्नतिसँग सम्बन्धित योजनाका उपभोक्ता समितिहरूले डोजर, एक्साभेटर लगायतका हेभी मेशिन प्रयोग गर्ने गरेको पाइए तापनि नियमावलीको व्यवस्था बमोजिम सम्बन्धित प्राविधिकको सिफारिस गराई गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालयबाट सहमति लिएको पाइएन । यसका केही उदाहरणहरू यस प्रकार रहेका छन :

गो.भौ.नं./मति	उपभोक्ता स मतिको नाम	कामको ववरण	भुक्तानी रकम	प्रयोग गरेको हेभी उपकरण	हेभी उपकरणमा भएको खर्च
८-२०७६।९।१	सान्चौर मान्धारा कानेवाङ सडक	सडक निर्माण	१५०८०००	जे.सी.वी.	१५०७४६५.५०
९-२०७६।९।३	बाहुनडेरा चौरादे ख सडक	सडक निर्माण	५०००००	जे.सी.वी.	३२५११६.१५
२१-२०७६।१०।१४	नाथीगारदे ख भरङारी सडक	सडक निर्माण	२३०९७९	जे.सी.वी.	३०२२७५.००
२८-२०७६।११।१९	धाउन्ने डम्पिङ साइड	खन्ने काम	२००००००	जे.सी.वी.	१२८५३७.५०
९८-२०७७।२।११	रूकुमकोट धाउने सडक	सडक निर्माण	६०००००	जे.सी.वी.	६०००९७.८०
९९-२०७७।२।१३	चेतावारी कृ ष सडक	सडक निर्माण	९५००००	जे.सी.वी.	९५०८४४.१५
८४-२०७७।२।१	भदे पानीदे ख रोटी पानी सडक	सडक निर्माण	४३६४७०	जे.सी.वी.	२७३२७३४
८९-२०७७।२।४	तल्लो धादिङदे ख कालेगौरा सडक	सडक निर्माण	१००००००	स्काभेटर	१००३२५०
९०-२०७७।२।५	सस्ने गापा फल्ड निर्माण	खन्ने काम	१००००००	जे.सी.वी.	१००१०१०
१३०-२०७७।३।१४	छरिखोला पायाँवारा मोटरबाटो	खन्ने काम	९०००००	जे.सी.वी.	९०५६१९.२९
२१५-२०७७।३।३०	छिप्रीदह सेराखेत ढल निकास	खन्ने काम	८९०००००	जे.सी.वी.	२४७०३३१.००

नियमावलीको ब्यवस्था अनुरुप कार्य गराउनु पर्दछ ।

४९ **बढी मूल्यांकनः** २९-२०७७।११।२० चौवारी सामुदायिक भवन निर्माणको लागि कुल लागत अनुमान रू. ४७७४२५।– को कार्य उपभोक्ता समिति मार्फत गरी कार्यालयले रू. ४ लाख भुक्तानी गरेको छ । उक्त कार्यको फलामे डण्डीको मूल्यांकन अनुसार १३४५ के.जी फलामे डण्डी प्रयोग गरेको देखाएर प्रति के.जी. रू. ११८.८३ को दरले रू. १५९८२६.३५ कार्यसम्पन्न प्रतिवेदन समावेश गरेको छ। उपभोक्ता समितिले पेश गरेको न्यू देवकोटा हार्डवेयर एण्ड सप्लायर्सको बील नं. २९१ मिति २०७६।१०।८ अनुसार फलामे डण्डी १०७७ के.जी. मात्र खरिद गरेकोले उपभोक्ताले पेश गरेको बिजक अनुसारको परिमाण भन्दा २६८ के.जी. को रू. ११८.८३ को दरले रू. ३१८४६.४४ उपभोक्ता समितिलाई बढी भुक्तानी गरेको छ । उपभोक्ता समितिले पेश गरेको बिजक परिमाण भन्दा बढी मूल्यांकन गरेको रू. ३१८४६.४४ असुल गर्नु पर्ने रू. ३१८४६.४४

५० **मुभिङ चार्जः** सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम १०(२) बमोजिम सार्वजनिक निकायले निर्माण कार्यको लागत अनुमान तयार गर्दा नेपाल सरकारबाट स्वीकृत नर्म्स बमोजिम तयार गर्नु पर्दछ । साथै नर्म्सहरूको प्रयोग गर्दा मितव्ययी हुन सक्ने अवस्थामा सोको समेत विचार गर्नु पर्दछ । देहाय अनुसारका कार्यमा डोजरको प्रयोग गर्ने गरी कामको लागत अनुमान तयार गरेकोमा हेभी इक्विप्मेन्टको मुभिङ चार्ज वापत मूल्यांकनमा समावेश गरी उपभोक्ता समितिलाई भुक्तानी गरेको छ । यस्तै प्रकारका अन्य निर्माण कार्यमा यस्तो खर्च समावेश गर्ने गरेको छैन ।यसरी मुभिङ चार्ज समावेश गर्ने आधार पेश गर्नु पर्ने अन्यथा असुल गर्नु पर्ने रू. १०८२००.००

गोभौनं./मति	उपभोक्ता स मतिको नाम	मु भङ चार्ज रू.
२६-२०७६।११।२८	पोखरा बगर सडक निर्माण	३००००.००
९८-२०७७।२।११	रूकुमकोट धाउनेदे ख कउछे सम्म सडक निर्माण	२६०००.००
९३-२०७७।२।६	बालुवा देउखोला सडक मर्मत	३७२००.००
१७३-२०७७।३।२५	टाकुरादे ख टोटखोला सडक निर्माण	१५०००.००
जम्मा		१०८२००.००

कार्यालयको भनाइः दशैको समयमा बर्षातका कारण क्षति भएका सडक सूचारु गर्नुपर्ने तर सबै ठाउँमा मेसिन सहजै जान नसक्ने अवस्थामा मेसिन राखेको ठाउँबाट काम गर्ने ठाउँसम्म जाँदा मुभिङ चार्ज भुक्तानी गरेको कार्यालयले जनाए पनि यस्तो खर्चमा नियन्त्रण गर्नु पर्दछ ।

५१ **जटिलसंरचना निर्माण** - सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ९७ अनुसार उपभोक्ता समितिहरूलाई मेशिन, औजार उपकरणहरूको आवश्यक नपर्ने, श्रममूलक कार्यको जिम्मेवारी दिनुपर्ने व्यवस्था रहेको छ । पालिकाले

आर.सि.सी. फ्रेम स्ट्रक्चर सहितका भवन, कल्भर्ट लगायतका जटिल प्राविधिक पक्ष समावेश हुने पूर्वाधार संरचना निर्माण कार्य समेत उपभोक्ता समितिहरू मार्फत् गराउने गरेको देखियो । यस्ता कार्य व्यावसायिक र अनुभवी निर्माण व्यवसायी फर्मबाट बोलपत्र प्रतिस्पर्धा मार्फत् गराउन उपयुक्त हुने देखिन्छ । यसका केही उदाहरणहरू यसप्रकार रहेका छन् :

गो.भौ.नं./मति	उपभोक्ता स मतिको नाम	कामको ववरण	भुक्तानी रकम
४६-२०७६।११।२८	महिला भवन स मति	भवन निर्माण	५०००००
६२-२०७७।१।१२ १७४-२०७७।३।२४	ढल निकास आयोजना	ढल निकास	२४०००००
९६-२०७७।२।९	महिला भवन स मति	भवन निर्माण	५२००००
१४२-२०७७।३।१८	महिला सामुदायिक भवन	भवन निर्माण	५०००००
१३९-२०७७।३।१७	सामुदायिक महिला भवन	भवन निर्माण	५०००००
१७६-२०७७।३।२५	तारपोल वस्तार	वद्युतीकरण	४१३०००
१९४-२०७७।३।२८	भवन ल्याव कक्ष समेत	भवन निर्माण	३००००००
१९७-२०७७।३।२८	अपाङ्ग भवन	भवन निर्माण	१००००००
२१५-२०७७।३।३०	छिप्रीदह सेराखेत ढल निकास	ढल निकास	८९०००००
२१७-२०७७।३।३०	तारपोल वस्तार	वद्युतीकरण	५००००००
२१९-२०७७।३।३०	वद्युत वस्तार	वद्युतीकरण	१९०००००

नियमाबलीको ब्यबस्था अनुरुप कार्य गराउनुपर्दछ ।

५२ **टेन्च खनेकोभन्दा बढी पाइप खरिदः** कार्यालयले विभिन्न खानेपानी आयोजनाको पाइप लाईनको लागि टेन्च खन्ने तथा लेइग र ज्वाइन्टिग कार्यको भुक्तानी दिने गरेकोमा केही खा.पा. आयोजनाको टेन्चको लम्बाई भन्दा बढी पाइप खरिद गरी रकम भुक्तानी गरेको पाइयो । सामान्यतया खनिएको ट्रेन्चको लम्बाई अनुसारकै पाइप खरिद, लेइग र ज्वाइन्टिग परिमाण हुनुपर्नेमा यस वर्ष लेखापरीक्षणका लागि छनौट गरिएका मध्ये तपसिलका आयोजनामा टेन्चको लम्बाई भन्दा बढी पाइप लेइङ तथा खरिद गरेको नापी तथा कायसम्पन्न प्रतिवेदन पेश गरेको आधारमा उपभोक्ता समितिलाई भुक्तानी गरेको पाइयो । टेन्च भन्दा बढी पाइप खरिद गरी लेइङ गरेको देहाय अनुसारको पाइपको खर्च सम्बन्धमा एकीन गर्न नसकिएको रू. २४७२०५.००

भौ. नं. र मिति	भुक्तानी पाउनेको नाम	खनिएको ट्रेन्चको लम्वाइ	पाइपको लम्बाई	नपुरिएको पाइप	दर	जम्मा रकम
५५—२०७६।१२।३	थाक्ना खानेपानी योजना	१२००	२०५०	८५०	१६२.९५	१३८५०७.५०
५६—२०७६।१२।४	उपल्लो ह्यकला खानेपानी योजना	१६५०	३८००	१२००	४१.३०	४९५६०
				९५०	६२.२५	५९१३७.५०
						२४७२०५.००

कार्यालयको भनाइः वितरण ट्यांकीसम्म लाग्ने पाइप खरिद लेइंग जोडाइ तथा खन्नेपुर्ने काम भएको तर वितरण ट्यांकीबाट घरसम्म पुग्ने पानीका लागि पाइप खरिद गरेपनि पाइप बिच्छ्याउने जोड्ने तथा पुर्ने काम उपभोक्ता स्वयंमले कार्यान्वयन गर्ने गरी कार्य गरेकोले फरक परेको भन्ने भनाइ रहेको छ ।

५३ **नर्म्स भन्दा बढी भुक्तानीः** डोलिडारको स्वीकृत नर्म्स (संशोधित) को सि. नं. ५ को २-१.२, १.८, १.९ अनुसार नरम प्रकारको माटोमा पाइप लाईन काट्नको लागि प्रति घनमिटर ०.५ र कडा प्रकारको माटोमा ०.६ ज्यामी लाग्ने व्यवस्था छ । कार्यालयले तयार परेको दर विश्लेषण अनुसार नरम प्रकारको माटोमा पाइप लाईनको लागि माटो काट्ने कार्यको लागि प्रतिघनमिटर नर्म्स भन्दा बढी ज्यामी लाग्ने गरी दर विश्लेषण गरेको छ । डोलिडारको स्वीकृत नर्म्स भन्दा बढी दरमा लागत अनुमान तयार गरी उपभोक्ता समितिलाई भुक्तानी गरेको देहाय अनुसारको आधार पेश गर्नुपर्ने अन्यथा असुल गर्नु पर्ने रू. ९०५४२४.९७

भौ.नं. मति	आयोजना	माटो काटिएको परिमाण	दर	स्वीकृत नर्म्स अनुसार हुने दर	फरक	बढी भुक्तानी
५५-२०७६।१२।३	थाक्ना खानेपानी योजना	३६०	६५५.०८	३७०.८	२८४.२८	१०२३४०.८
प्रदेश सरकारबाट हस्तान्तरित कार्यक्रम						०
१-२०७६।१।१५	पाखगाउँ खानेपानी योजना	६८१.०७	५८०.९२	३७०.८	२१०.७२	१४३५१५.०७
१०-२०७७।३।२६	ठोस्के खानेपानी योजना	९७९.०४	१०५०.६०	३७०.८	६७९.२४	६५९५६९.१०
जम्मा						९०५४२४.९७

५४ **निर्माण व्यवसायीबाट काम गराएको**: सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ९७ को उपनियम १० मा उपभोक्ता समिति वा लाभग्राही समुदायले पाएको काम आफैले सम्पन्न गर्नुपर्ने र कुनै निर्माण व्यवसायी वा सव कन्ट्क्टरबाट काम गराउन सकिने छैन भन्ने उल्लेख छ । देहायका उपभोक्ता समितिले ग्राभेलको काम आफै गर्ने गरी सम्झौता गरेकोमा देहायका निर्माण व्यावसायीबाट काम गराएको देखियो । नियमावलीमा भएको व्यवस्था विपरित काम गराउने उपभोक्ता समिति, जाँचपास गर्ने प्राविधिक तथा सिफारिस कर्ता एवं अनुगमन कर्तालाई यस सम्बन्धमा जिम्मेवार वनाउनु पर्दछ ।

गो.भौ नं/मिति	पालिकाले भुक्तानी गरेको उ.स.		उपभोक्ताले भुक्तानी गरेको निर्माण व्यवसायी	
	नाम	रकम	नाम	रकम
९८—२०७७।२।११	रूकुमकोट धाउने सडक	६०००००	एम.वी. ग्रुप प्रा.लि.	६०००९७.८०
९९—२०७७।२।१३	चेतावारी कृषि सडक	९५००००	एम.वी. ग्रुप प्रा.लि.	९५०८४४.१५

५५ **बिजक भन्दा बढी मूल्यांकन**– १९७–२०७७।३।२८ सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ९७ (६) मा उपभोक्ता समिति वा लाभग्राही समुदायले हरेक किस्ताको कामको प्राविधिक मूल्याङ्कन, बील, भरपाई र खर्च प्रमाणित गर्ने कागजात त्यस्तो समिति वा समुदायको बैठकबाट अनुमोदन गराई सम्बन्धित सार्वजनिक निकायमा पेश गर्नु पर्ने व्यवस्था छ । उपभोक्ताले यसरी पेश गरेका बील भपाईले उपभोक्ताको वास्तविक खर्चलाई देखाउँछ । अपाङ्ग भवन निर्माण कार्यको आर.सि.सि. को लागि फलामे डण्डी काट्ने, मोड्ने, नक्सा अनुसारका ठाउँमा राख्ने कार्यको दर विश्लेषण अनुसार फलामे डण्डीको प्रति केजी रू. ९५.०२ राखेको छ । उपभोक्ता समितिले पेश गरेको पूर्वी रूकुम हार्डवेयर एण्ड सप्लायर्सको मिति २०७७।१।२२ को बील नं. १६ अनुसार मू.अ.कर समेत रू. ७३.४५ रहेको छ । प्राविधिकले गरेको नापी अनुसार उक्त कार्यमा १५८८.३० केजी फलामे डण्डी प्रयोग गरेको देखाएको छ । खरिद मूल्य र मूल्यांकन अनुसार डण्डीको मूल्यमा रू. २१.५७ को दरले १५८८.३० केजीको रू. ३४२५९.६३ बढी व्ययभार परेको देखिएकोले कार्यालयले छानवीन गरी एकीन गर्नु पर्ने रू. ३४२५९.६३

५६ आयकर ऐन, २०५८ को दफा ८९ (३क) अनुसार उपभोक्ता समितिमार्फत काम गराउने गरी गरिएको पचास लाख रुपैयाँ भन्दा बढीको रकममा एक दशमलव पाँच प्रतिशतका दरले करकट्टी गर्नु पर्ने व्यवस्था छ । देहाय अनुसार रू. ५० लाख भन्दा बढी लागत अनुमान भएका निर्माण कार्यको उपभोक्ता समितिसँग भएको सम्झौता अनुसार रकम भुक्तानी गर्दा अग्रीम आयकर वापत १.५ प्रतिशतले हुने रू. २०८५००.०० कट्टा नगरी भुक्तानी गरेको असुल गर्नु पर्ने रू. २०८५००.००

क्र.सं.	उ.स. को नाम	सम्झौता अंक	भुक्तानी रकम	अग्रीम कर रू
१	पाखा ओराली खोला लघु जलविद्युत उ.स.	५३५६१६१.३८	५००००००	७५०००.००
२	छिप्रीदह ढल निकास उ.स.	९५५१२३८.६९	८९०००००	१३३५००.००
	जम्मा			२०८५००.००

५७ **गुणस्तर परीक्षणः** २१७—२०७७।३।३० सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ११५ मा सार्वजनिक निकायले आपूर्ति गरेका मालसामान सम्झौतामा उल्लिखित प्राविधिक स्पेसिफिकेशन र गुणस्तर बमोजिमका भए नभएको निरीक्षण वा परीक्षण गर्नु गराउनु पर्ने, निरीक्षण वा परीक्षण गर्ने निकाय, अधिकारी वा समितिले निरीक्षण वा

परीक्षण गरी सकेपछि स्वीकृत र अस्वीकृत मालसामानको विवरण उल्लेख गरी निरीक्षण प्रतिवेदन तयार गर्नुपर्ने, त्यस्तो प्रतिवेदनमा जाँच भएको मालसामानको नाम, प्रतिशत, स्पेसिफिकेशन, निरीक्षण वा परीक्षणको परिणाम उल्लेख गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । पाखा ओराली लजविद्युत आयेजनाको एक थान ट्रान्सफर्मर डिग्रे साइकुमारी सप्लायर्सबाट खरिद गरेको बीलको तथा मूल्यांकनको आधारमा उपभोक्ता समितिलाई रू. ३२७७००.०० रकम भुक्तानी गरेको पाइयो । उक्त ट्रान्सफर्मरको गुणस्तर परीक्षणको प्रमाण तथा वारेन्टी पत्र लेखापरीक्षणमा पेश भएन । वारेन्टी तथा गुणस्तर परीक्षण वेगर खरिद गरी जडान गरेको ट्रान्सफर्मरको आयु तथा क्षमतामा दिगोपना र विश्वसनीय नहुने भएकोले परीक्षण नगराउने पदाधिकारीलाई जिम्मेवार र जवाफदेही बनाउनु पर्दछ ।

५८ **लागत अनुमानको यथार्थताः** २१९—२०७७।३।३० सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम १०(२) बमोजिम सार्वजनिक निकायले निर्माण कार्यको लागत अनुमान तयार गर्दा नेपाल सरकारबाट स्वीकृत नर्म्स बमोजिम तयार गर्नु पर्दछ । साथै नर्म्सहरूको प्रयोग गर्दा मितव्ययी हुन सक्ने अवस्थामा सोको समेत विचार गर्नु पर्दछ । छिपाखोला जलविद्युत निर्माणको कुल लागत अनुमान रू. २६७६७००।२३ भएकोमा कार्यालयले रू. २१ लाख भुक्तानी गरेको छ । जम्मा रू. २६७६७००।२३ को लागत अनुमान भित्र Installation charge for Electric pole, electric woire & fitting of penstock pipe लाई एउटा आइटम कायम गरी रू. १० लाख दर राखेको छ । मूल्यांकनमा पोल तथा तारको संख्या समेत खुलाएको छैन । लागत अनुमान, लागत अनुमान तयार गर्न लिएको आधार तथा सो सम्बन्धी नर्म्स तथा दर विश्लेषण समेत पेश नभएकोले लागत अनुमानको यथार्थता सम्बन्धमा यकीन हुन नसकेको रू. २१०००००.००

सशर्त कार्यक्रमतर्फ

५९ **शिक्षक दरवन्दी र पदपूर्ति** -स्थानीय तह अन्तर्गत रहेका सामुदायिक विद्यालयहरूमा दरबन्दी अनुसार शिक्षकको पदपूर्ति भई नियमित पठनपाठनको व्यवस्था हुनुपर्दछ । यस स्थानीय तह अन्तर्गत विभिन्न तहका ४० सामुदायिक विद्यालयहरूको शिक्षक दरवन्दी र पदपूर्तिको अवस्था एवं विद्यार्थीको संख्या निम्नानुसार रहेको देखिन्छ ।

स.नं.	वद्यालयको नाम	शक्षक दरबन्दी	पदपूर्ति	पदपूर्ति मध्ये करार	वद्यार्थी संख्या
१	श्री रुक्मिणी मा. व. रुकुमकोट	३४	२०	१४	१०६३
२	श्री त्रि ज मा. व. छि प्रदह	१६	८	८	७६०
३	श्री कोट मा. व. रुमालबारा	१४	१०	४	२६३
४	श्री जनता मा. व. पोखरा	१९	१२	७	८९२
५	श्री हिमालय मा. व. नायगाड	१२	८	४	२०६
६	श्री सानोभेरी मा. व. लम्पाकोट	८	३	५	२४६
७	श्री हिमालय आ. व. ओखरेना	५	२	३	११७
८	श्री आ. व. स्यालापाखा	४	३	१	१६०
९	श्री आ. व. भुरङ्गा	४	३	१	११७
१०	श्री जनता आ. व. खो पचार	५	३	२	११२
११	श्री जनसेवा आ. व. सान्चौर	५	४	१	२२१
१२	श्री आ. व. खरिवोट	५	३	२	१६४
१३	श्री जन प्रय मा. व. दादिङ्ग	७	२	५	२२६
१४	श्री आ. व. ना थगार	४	३	१	९२
१५	श्री सर्जना आ. व. उखुवारी	७	३	४	१०५
१६	श्री हिमालय आ. व. कदा	५	४	१	५६
१७	श्री आ. व. नयाँढाँका	५	३	२	२२६
१८	श्री नवज्योति मा. व. बल्लेचौर	६	१	५	२२६

१९	श्री सौजन्य आ. व. पाँगा	५	३	२	३८४	
२०	श्री जनसहयोग आ. व. अमलाचौर	५	३	२	९२	
२१	श्री वाल वकाश आ. व. छिपखोला	४	२	२	४९	
२२	श्री हिमालय मा. व. पाखापानी	७	३	४	२६३	
२३	श्री वालचेतना आ. व. दत्कुना	५	३	२	५५	
२४	श्री आ. व. सस्नेपोखरी	४	२	२	१६५	
२५	श्री हिमालय आ. व. ओखरबोट	४	३	१	५२	
२६	श्री आ. व. लाम्पाखा	३	०	३	९०	
२७	श्री हिम शखर आ. व. सुद्री	४	०	४	११०	
२८	श्री प्रगति आ. व. काँडा	४	०	४	१४०	
२९	श्री सर्जन शल आ. व. झा क्रपोले	४	०	४	९०	
३०	श्री शवशक्ति आ. व. तल्लो ह्याप्ला	३	०	३	१०९	
३१	श्री बालकल्यान आ. व. झमखोला	४	०	४	१०९	
३२	श्री जिवनज्योति आ. व. टाकुरा	१	०	१	१२	
३३	श्री आ. व. चुत्राबोट	२	०	२	४५	
३४	श्री नव वहानी आ. व. ढकालबारा	२	०	२	३६	
३५	श्री जनचेतना आ. व. चसापानी	२	०	२	५१	
३६	श्री का लका वालबिकास केन्द्र पाखागाउँ	१	०	१	२०	
३७	श्री आ. व. रतुवामारे	२	0	२	५६	
३८	श्री बाल वकास केन्द्र लैपा	१	०	१	२२	
३९	श्री शहीद स्मृति दुदिलगैरा	२	०	२	२७	
४०	श्री वाल आ. व. रातामाटा	२	०	२	३४	

६० **विद्यालयगत निकासा रजिष्ट्र –**अधिकार प्राप्त अधिकारीले आम्दानी खर्च ठीक र विश्वसनीय रहेको तथा दोहोरो हुने गरी भुक्तानी भएको छैन भन्ने कुरामा सुनुश्चित हुनुपर्दछ । कार्यालयले तोकिएको ढाँचामा विभिन्न विद्यालयलाई निकासा दिएको रकमको स्पष्ट विवरण खुलाई दोहोरो भुक्तानी नहुने गरी अभिलेख राख्ने नगरेकोले दोहोरो भुक्तानी हुन सक्ने अवस्थाको नियन्त्रण गर्न भरपर्दो आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली अवलम्बन गरेको पाइएन । तोकिएको ढाँचामा विद्यालयगत निकासा रजिष्ट्र राख्नु पर्दछ ।

६१ **शैक्षिक व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (EMIS) :** कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिका (आ. व. २०७६।७७) मा EMIS मा प्रविष्ट तथ्याङ्कलाई सम्बन्धित विद्यालयबाट कक्षागत विद्यार्थीहरूको यथार्थ तथ्याङ्कसँग सत्यापन (भिडान) गराइ शिक्षा अधिकृतबाट प्रमाणित गरी सोका आधारमा विद्यालयहरूलाई छात्रा छात्रवृत्ति र दलित छात्रवृत्ति (कक्षा १-८) प्रति विद्यार्थी वार्षिक रू. ४००।- का दरले, शिक्षण सिकाइ सामग्री तथा Book Corner व्यवस्थापनका लागि कक्षा १-५ प्रति विद्यार्थी वार्षिक रू.१५०।- का दरले, कक्षा ६-१० प्रति विद्यार्थी वार्षिक रू.२००।- का दरले, प्रति विद्यार्थी इकाइ लागतका आधारमा प्रारम्भिक बाल विकास कक्षाका लागि प्रति विद्यार्थी वार्षिक रू.५००।- का दरले, कक्षा ८ को परीक्षा सञ्चालन प्रति विद्यार्थी वार्षिक रू.२००।- का दरले, दिवा खाजा बाल विकास कक्षा देखि कक्षा ५ सम्म प्रति विद्यार्थी दैनिक रू.१५।- का दरले विद्यालयलाई अनुदान दिने व्यवस्था छ । कार्यालयले EMIS मा प्रविष्ट तथ्याङ्कलाई कक्षागत विद्यार्थीहरूको यथार्थ तथ्याङ्कसँग सत्यापन गरेको पाइएन । जसले गर्दा वास्तविक विद्यार्थी संख्याभन्दा बढी निकासा हुन सक्ने जोखिम रहन्छ । कार्यालयले कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिकामा उल्लेख भए बमोजिम EMIS डाटालाई विद्यार्थी हाजिरी पुस्तिका, परीक्षामा सहभागी संख्या र अनुगमनबाट विद्यार्थीहरूको यथार्थ तथ्याङ्कसँग सत्यापन गराई शिक्षा अधिकृतबाट प्रमाणित गरेर गरी दोहोरो नहुने अनुदान निकासा दिनु पर्दछ ।

<table>
<tr><td>६२</td><td>छात्रवृत्तिः ६४–०७७।२।६ कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिका २०७६।७७ को क्रियाकलाप नं ७.२.१.१ EMIS मा प्रविष्ट तथ्याङ्कलाई सम्बन्धित विद्यालयबाट कक्षागत विद्यार्थीहरूको यथार्थ तथ्याङ्कसँग सत्यापन गराइ शिक्षा अधिकृतबाट प्रमाणित गरी सोका आधारमा विद्यालयहरूलाई छात्रवृत्ति रकम अनुदान दिनुपर्दछ। कार्यालयले ३८ विद्यालयमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरूलाई वितरण गर्न छात्तवृत्ति रकम रू. १३५१६०० निकासा गरेको छ । विद्यालयले छात्रवृत्ति रकम लाभान्वित विद्यार्थीहरूलाई वितरण गरे नगरेको तथा उक्त छात्रवृत्तिबाट शैक्षिक क्रियाकलापमा परेको प्रभावको अनुगमन मूल्याङ्कनको प्रतिवेदन तयार नगरी छात्रावृत्ति रकम वितरण गरेको यकीन हुन नसकिएको रू.</td><td>१३५१६००.००</td></tr>
<tr><td>६३</td><td>निःशुल्क पाठ्यपुस्तकः कार्यालयले निःशुल्क पाठ्यपुस्तक खरिदको लागि विभिन्न विद्यालयलाई गो.भौ.नं. ६४-०७७/२/६ बाट रू. १७८०५४२।– र भौ.नं. १६०-०७७/३/३१ बाट रू. १०६८८०१।- गरी जम्मा रू.२८४९३४३। अनुदान निकासा दिएको छ । सार्वजनिक विद्यालयमा प्रदान गरिने निःशुल्क पाठ्यपुस्तक समयमा विद्यालयले खरिद गरी विद्यार्थीलाई उपलब्ध गराए नगराएको, विद्यालयले प्रयोग गर्ने पाठ्यसामग्री पाठ्यक्रम विकास केन्द्रको स्वीकृत सूची मध्येबाट भए नभएको सम्बन्धमा कार्यालयले अनुगमन गर्नुपर्दछ ।</td><td></td></tr>
<tr><td>६४</td><td>स्थानीय भत्ताः १५०–०७७।३।३०, शिक्षा नियमावली, २०५९ को नियम १७९ मा कुनै कामको लागि आबश्यकभन्दा बढी रकम माग गर्ने र निकासा दिने पदाधिकारीलाई जिम्मेवार वनाइ बढी निकासा वा खर्च भएको रकम असुल उपर गरिने उल्लेख छ । पालिकाले मा वि तहका शिक्षकको तेस्रो चौमासिक निकासा गर्दा श्री हिमालय माध्यमिक विद्यालयको रू. २७२८००।- स्थानीय भत्ता जानुपर्नेमा रू. २८५३६०।- निकासा भएको पाइयो । बढी निकासा माग गर्नेलाई जिम्मेवार वनाइ रू.१२५६० असुल गरी सम्बन्धित वेरुजु खातामा दाखिला गर्नुपर्ने रू.</td><td>१२५६०.००</td></tr>
<tr><td>६५</td><td>सेनिटरी प्याड : ८९-०७७/३/१६ सामुदायिक विद्यालयमा अध्ययनरत किशोरावस्थाका छात्राहरूलाई महिनावारीका समयमा आवश्यक पर्ने सेनिटरी प्याड निशुल्क उपलब्ध गराउन शिलबन्दी दरभाउपत्रको माध्यमबाट छनौट गरी रारा मेडिसियन एण्ड सर्जिकल सप्लायर्सल प्रा.लि. बाट प्रति प्याड रू. ५९।४ (मूअकर वाहेक) का दरले २६१३० प्याकेटको ढुवानी समेत रू.१८३३१०८।- (मूअकर समेत) भुक्तानी गरिएको छ । सो सम्बन्धमा देखिएका व्यहोरा निम्न छन् :</td><td></td></tr>
<tr><td>६६</td><td>लागत अनुमानको आधार नखुलाएको : कार्यालयले १ प्याकेट (८ पिस) को अधिकतम खरिद मूल्य रू.६०।(मूअकर वाहेक) का दरले २६१३० प्याकेटको रू.१५६७८००।- लागत अनुमान तयार गरेकोमा सोको कुनै आधार खुलाएको छैन । सार्वजनिक खरिद ऐन नियमावलीमा भएका व्यवस्थाहरूको पालना नगरी आधार नखुलाई लागत अनुमान तयार गर्दा सार्वजनिक खरिद मितव्ययी, पारदर्शी हुन नसक्ने भएकाले ऐन नियमावलीमा भएको व्यवस्था अपनाई लागत अनुमान तयार गर्नुपर्दछ ।</td><td></td></tr>
<tr><td>६७</td><td>वर्षान्तमा ठेक्का सम्झौता : आर्थिक कार्यविधि नियमावली, २०६४ को नियम २०(३) मा लागत अनुमान तयार गर्ने, ठेक्का पट्टा स्वीकृत गर्ने कार्य प्रथम चौमासिक अवधि भित्रमा समाप्त गरिसक्नुपर्ने व्यवस्था छ ।कार्यालयले वर्षभरी विद्यार्थीलाई सेवा दिन खरिद गर्ने प्याड आर्थिक वर्षको अन्तमा अर्थात असार २० मा खरिद गरेकोले लक्षित उद्देश्य पुरा हुने देखिएन ।
<table>
<tr><th>कार्यक्रम</th><th>खरिद विधि</th><th>सूचना प्रकाशन</th><th>सम्झौता मिति</th><th>आपूर्तकको नाम</th><th>सम्पन्न मिति</th></tr>
<tr><td>सेनिटरी प्याड</td><td>शिलवन्दी दरभाउपत्र</td><td>०७७ वैसाख ५</td><td>०७७ जेठ ३०</td><td>रारा मेडिसियन एण्ड सर्जिकल सप्लायर्स प्रा.लि.</td><td>०७७ असार २०</td></tr>
</table>
कार्यालयले उपलब्ध गराएको सेनिटरी प्याड वितरणको भर्पाईमा प्रति एकाईका दरले नभई बोराका दरले वितरण गरेको छ ।यसरी बोराका दरले विद्यालयलाई दिदाँ विद्यालयले आफ्नो जिन्सी खातामा आम्दानी वाधेको भन्ने यकीन हुन सकिएन ।</td><td></td></tr>
</table>

६८	**कोभिड कोषः** नेपाल सरकारको निर्णय बमोजिम अधिकृत स्तरको राष्ट्र सेवक कर्मचारीले आफ्नो तलवको ५ दिन वरावरको तलव कोराना राहत कोषको लागि योगदान गर्नुपर्ने निर्णय गरेको छ । कार्यालयमा कार्यरत रोजगार संयोजक सुशिला कुमारी सिंहको ५ दिन वरावरको तलव रू. ६०००।- कट्टी गर्नुपर्नेमा जम्मा रू. १२००।- मात्र कट्टी गरेकोले नपुग रकम रू. ४८००।- कोभिड राहत कोषमा दाखिला गर्नुपर्ने रू.	४८००.००
६९	**आयकरः** आर्थिक ऐन,२०७६ को अनुसूची १ को दफा १ को क (१) अनुसार कुनै आय वर्षमा प्राकृतिक व्यक्तिको करयोग्य आयमा यस अनुसूचीको उपदफा ४ को अधिनमा रही पारिश्रमिक कर निर्धारण गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको छ । कानून अनुसार नेपालमा रोजगारीसँग सम्बन्धित ज्याला,तलब,बिदा बापतको रकम,अतिरिक्त समय भत्ता लगायत रोजगारीका सम्बन्धमा गरिएका अन्य कुनै पनि आयमा कर लाग्ने व्यवस्था छ। आ.व. २०७६।७७ मा प्राकृतिक व्यक्तिको शुरु सीमा अन्तर्गत एकल व्यक्तिको लागि रू. ४ लाख तथा दम्पत्तीको लागि रू.४ लाख ५० हजार सम्मको स्ल्यावमा सामाजिक सुरक्षा कर लाग्ने र सो भन्दा माथि आयकर लाग्ने व्यवस्था छ । पालिकाले रोजगार संयोजक सुशिला कुमारी सिंहको वार्षिक आय गणना गरी नियमानुसार कट्टी गर्नुपर्ने आयकर कट्टी गरेको छैन । नियमानुसार लाग्ने आयकर असुल गर्नुपर्ने रू.	१५३१८.००
७०	**सहभागी भत्ताः** स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय अन्तर्गत स्थानीय तहबाट संचालन गर्ने कार्यक्रमहरूको कार्यसंचालन मागदर्शनको अनुसूची १ मा स्थानीय स्तरमा हुने गोष्ठी तालिममा सहभागीले रू. ७०० का दरले सहभागी भत्ता पाउने व्यवस्था रहेको छ ।स्वास्थ्य संयोजक श्री सुरेन्द्र प्रसाद यादवले सहभागीहरूलाई ११३–०७७।३।२४ मा पोषण कार्यक्रम अन्तर्गत स्थानीय तह स्तरीय पोषण कार्यक्रम समिक्षा तथा कार्य योजना गोष्ठी कार्यक्रममा भाग लिए वापत ३० जनालाई २ दिन र १५४–०७७।३।३० मा औषधिको समुचित प्रयोग प्रवर्धनका लागि साथी समूह शिक्षा कार्यक्रममा सहभागी भए वापत ३० जनालाई २ दिन गरी जम्मा ६० जनालाई १२० दिन रू. १००० का दरले रकम दिइएको पाइयो ।यसरी कानून विपरित सहभागी भत्ता उपलब्ध गराउनेलाई जिम्मेवार वनाइ बढी भुक्तानी भएको रू. ३६००० मा करकट्टी गरी बाँकी हुने रकम रू. ३०६०० सम्बन्धितबाट असुल गर्नुपर्ने रू.	३०६००.००
७१	**युवा उद्यमः** युवा उद्यम कार्यक्रम सञ्चालन निर्देशिका,२०७३ को ८(३) मा त्रिपक्षीय सम्झौता भइसकेपछि उद्यमी समूहले अनिवार्य रुपले बैंक तथा वित्तीय सेवा प्रदायक संस्थाको खातामा २० प्रतिशत रकम जम्मा गरेको एक हप्ता भित्र व्यवसायिक प्रस्तावनाको आधारमा वित्तीय कारोवारका लागि छनौट भएको सेवाप्रदायक संस्थामार्फत पहिलो किस्ता ५० प्रतिशत रकम र सम्झौता वमोजिम उद्यमको कार्यप्रगतिको आधारमा बाँकी ५० प्रतिशत रकम उपलब्ध गराउने व्यवस्था रहेको छ । पालिकाले लालीगुराँस युवा विकास केन्द्रलाई कार्यप्रगतिको आधारमा नभइ एकमुष्ठ रू. ५००००० रकम उपलब्ध गराएको छ ।पालिकाले अनुगमन गरी रकम उपलब्ध गराउनु पर्नेमा एकमुष्ठ तथा छनौटको स्पष्ट आधार विना उपलब्ध गराएको रकम नियमसम्मत नदेखिएको रू.	५०००००.००
७२	**हुइल चियरः** आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ को दफा २४(२) मा सरकारी रकम खर्च गर्दा साधन स्रोतको उच्चतम प्रतिफल प्राप्त हुने तथा प्राप्त प्रतिफलको उचित गुणस्तर समेत कायम हुने गरी मितव्ययी तरिकाले गर्नु पर्ने व्यवस्था छ । कार्यालयले आवश्यकताको पहिचान समेत नगरी अपाङ्गताहरूको लागि आवश्यक पर्ने ३ वटा हुइल चियर रू. ४९९८०।- मा खरिद गरेको छ ।कार्यालयले अपाङ्गता भएका व्यक्तिको पहिचान समेत नगरी खरिद गरेको हुइल चियर आवश्यक पर्ने व्यक्तिलाई वितरण गर्नुपर्ने देखिन्छ ।यसरी आवश्यकता विना सामग्री खरिद गर्ने कार्यमा कार्यालयले नियन्त्रण गर्नुपर्दछ ।	
७३	**ढिला दाखिलाः** आर्थिक कार्यविधि नियमावली,२०६४ को नियम ९ (६) बमोजिम जिम्मेवार व्यक्तिले आफ्नो जिम्मामा आएको सरकारी नगद सोही दिन दाखिला गरी स्रेस्ता खडा गर्नु पर्ने व्यवस्था छ । यसरी ढिला हुने गरी राजस्व रकम बैंक दाखिला भएको अवधिको कार्यालयले छानविन गरी, जरिवाना रकम असुल गर्नुपर्ने देखिन्छ ।	३९५६३७.००

कार्यालयले सम्पूर्ण वडा कार्यालयहरूले प्राप्त गरेको आन्तरिक राजस्व रकम र बैंकमा दाखिला गरेको विवरणमा कार्यालयले विशेष ध्यान दिनुपर्दछ ।निम्न वडाबाट अझैपनि राजस्व दाखिला नभएको पाइयो । ढिला दाखिला गर्ने व्यक्तिलाई जिम्मेवार वनाइ हर्जना सहित असूल गर्नुपर्ने रू.

वडा नं	जिम्मेवार व्यक्ति	राजस्व असुली	राजस्व दा खला	दा खला गर्न बाँकी	हर्जना	जम्मा
१	मनवहादुर पुन	६५४१५	३९१३३	२६२८२	२६२८	२८९६४
२	गंगा वली	४११६८	४०७९५	३७३	३७	४१०
४	धनवहादुर वोहोरा	२००८२२	४६०२०	१५४८०२	१५४८०	१७०२८२
६	तारादेवी खड्का/कर्ण वहादुर वली	३३१३४६	२२७४७७	१०३८६९	१०३८६	११४२५५
८	प्रेम प्रकाश वली/हरिवहादुर के सी	१६०३२५	८६०२७	७४२९७	७४२९	८१७२६
जम्मा						**३९५६३७**

७४ **समानीकरण अनुदानबाट शिक्षकको तलब भत्ता-** अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा ९ ले स्थानीय तहलाई स्वीकृत दरबन्दी भित्रका शिक्षकको तलब भत्ता बापत सशर्त अनुदान उपलब्ध गराउने व्यवस्था छ । साविकको जिल्ला शिक्षा कार्यालयबाट अनुमती प्राप्त गरी सञ्चालनमा रहेका र कुनै पनि दरबन्दी तथा राहत अनुदान कोटा प्राप्त नगरेका विद्यालयलाई शिक्षक व्यवस्थापन गर्ने गरी शैक्षिक सत्र २०७६ का लागि सहयोग अनुदान दिन सकिने व्यवस्था छ । तर पालिकाले स्वीकृत दरबन्दी भित्र नपरेका एवं विद्यालयले गत विगतदेखि नै आन्तरिक स्रोतबाट तलब भत्ता व्यहोरेका शिक्षकलाई वित्तीय समानीकरण अनुदानबाट रू. ४६३२६००।- तलब भत्ता भुक्तानी गरेको पाइयो ।

७५ **औषधि खरिद-** सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ८५ को उपनियम १(क) मा बीस लाख रुपैयाँसम्मको औषधिजन्य मालसामान उत्पादकले राष्ट्रिय स्तरको समाचार पत्रमा सूचना प्रकाशन गरी तोकेको बिक्री मूल्यमा सोझै खरिद गर्न सकिने व्यवस्था भए छ । तर स्थानीय तहहरूले उक्त प्रक्रियावेगर रू.१८ लाख ९३ हजारको औषधि खरिद गरेकोमा ठेक्काबाट रू. ८ लाख २० हजार र सोझै खरिद रू.१० लाख ७३ हजार गरेको छ । यस सम्बन्धी देखिएको व्यहोराहरू निम्नानुसार छनः

- खरिद गरेका उक्त औषधि कुन औषधि कम्पनीबाट उत्पादन भएको हो र सोको मूल्य राष्ट्रिय पत्रपत्रिकामा प्रकाशन समेत भएको नदेखिएको,
- आपूर्ति हुने औषधि डब्लु.एच.ओ. सर्टिफाइड हुनुपर्ने औषधिको उत्पादन मिति, ब्याच नं र म्याद समाप्त मिति उल्लेख गरी सम्बन्धित विषय विज्ञबाट मुचुल्का उठाई राख्ने नगरेको तथा उक्त औषधि बिक्रीको लागि होइन खुलाएको प्रमाण समावेश नभएको,
- आपूर्ति भएका औषधि एवम् सर्जिकल सामान स्टोर दाखिला हुनुअघि स्पेशीफिकेशन अनुसार भए/नभएको नखुलाएको कारण औषधिको गुणस्तर र म्याद सम्बन्धमा यकीन गर्न सकिएन ।
- औषधिको जिन्सी किताबमा आम्दानी बाँध्दा खरिद गरेको र जिल्लाबाट हस्तान्तरण भई आएको खुल्ने गरी व्यवस्थित रुपमा आम्दानी बाँध्ने नगरेको,
- औषधिको खर्च घटाउदा मागफारामको आधारमा घटाउनु पर्नेमा एकमुष्ट घटाउने गरेको ।

तसर्थ औषधिको खरिद, आपूर्ति, दाखिला तथा खर्चको विवरण अद्यावधिक हुने गरी अभिलेख राख्ने, तोकिएको गुणस्तर अनुसारकै औषधि प्राप्त भएको नभएको एकीन गरी हस्तान्तरण तथा खरिद गरिएको औषधिको विवरण खुल्ने गरी अभिलेख राख्ने तथा आर्थिक वर्षको अन्त्यमा बाँकी रहेको औषधिहरू जिम्मेवारी जिन्सी अभिलेख व्यवस्थित गर्नेतर्फ ध्यान दिनुपर्दछ ।

प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम

७६ कार्यक्रम अन्तर्गत कामका लागि पारिश्रमिकमा आधारित सामुदायिक आयोजना सञ्चालन गर्न कुल निकासा प्राप्त रू.३०५७०००।- मध्येबाट बाटो निर्माण ३ मुहान संरक्षण र फिल्ड निर्माण १ कार्यमा निर्माण सामग्री खरिद तथा ढुवानी र कण्टिन्जेन्सी खर्च बाहेक श्रमिक ज्यालामा रू.२३४८०६०।- खर्च भएको देखिन्छ । रोजगार कार्यक्रममा आवद्ध हुनको लागि ७३४ जनाले निवेदन दिएकामा जम्मा १७२ जना छनोट भएको प्रतिवेदन गाँउपालिकाले तयार गरेको छ । पालिकका ८ वटा वडा मध्ये ५ वटा वडामा यो कार्यक्रम संचालन भएको जानकारी गाँउपालिकाले दिएको छ । ५ वटा वडामा सञ्चालित कार्यक्रममा १७२ जनालाई दैनिक ५१७ को दरले रोगजारी दिएको पाइयो । विनियोजित रकमको ९९ प्रतिशत खर्च गर्दा बेरोजगार संख्याको २४ प्रतिशतले लाभ पाएको देखियो । यसरी सञ्चालित कार्यक्रमको नापी तथा मूल्यांकन तयार गरे पनि कार्य दिन र कूल कार्यबीच तुलना गर्न सक्ने अवस्था छैन ।

समानीकरण पूँजीगत तर्फ

७७ **सोझै खरिद**- सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ को दफा ८ बमोजिम प्रतिस्पर्धा सिमित नहुने गरी खरिद गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । त्यस्तै सार्वजनिक खरिद नियमावलीमा रू.५ लाखसम्मको खरिद कार्य सोझै गर्न सकिने, रू.५ लाखभन्दा माथि रू.२० लाखसम्म सिलबन्दी दरभाउपत्रबाट र सोभन्दा माथि बोलपत्रको माध्यमबाट खरिद गर्ने व्यवस्था छ । त्यस्तै सोझै खरिद कार्य गर्दा एक आर्थिक वर्षमा सीमाभन्दा बढीको खरिद गर्न नहुने एवं एउटा आपूर्तिकर्तासंग एक पटकभन्दा बढी सोझैखरिद गर्न नहुने उल्लेख छ । पालिकाहरूले यो वर्ष पूँजीगत तथा चालु किसिमका वस्तु वा सेवा खरिद गर्दा प्रतिस्पर्धात्मक विधि नपनाइएको निम्नानुसार सोझै खरिद गरेको देखियो ।

भौ.नं. मति	आपूर्तिकर्ताको नाम	प्रयोजन	रकम
६-२०७६।८।१०	ए.बी.ग्रुप प्रा. ल.,	बाटो मर्मत	४९५०२७.००
१२-२०७६।९।७	गौरव एकाकार निर्माण सेवा प्रा. ल.	बाटो मर्मत	४५९६०९.००
३०-२०७६।११।२०	शेखर फर्निचर उद्योग	फर्निचर	२०२१५१.००
३१-२०७६।११।२०	सद् ध वनायक फर्निचर उद्योग	फर्निचर	२३१०३०.००
३२-२०७६।११।२०	शेखर फर्निचर उद्योग	फर्निचर	१३२०४०.००
४०-२०७६।११।२२	आधुनिक फर्निचर उद्योग	फर्निचर	१३६०५२.००

७८ **कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन** - सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम १२५(२)मा कुनै निर्माण कार्य सम्पन्न भई त्रुटी सच्याउने दायित्वको अवधि समाप्त भएपछि प्राविधिक कर्मचारीबाट जाँचबुझ गराई कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन तयार गर्नु पर्ने व्यवस्था छ । यस स्थानीय तहले उल्लिखित कानूनी व्यवस्था बमोजिम त्रुटी सच्याउने दायित्वको अवधि समाप्त भएपछि कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन तयार गरेको पाइएन । कानूनी व्यवस्थाको पालना नभएकोले त्यस्तो निर्माण कार्य स्वीकृत ड्रइङ डिजाइन वा स्पेसिफिकेशन बमोजिम भए नभएको यकीन हुन सक्ने अवस्था देखिएन ।

७९ **डीपीआर खर्च** –बजेट व्यवस्था भई कार्यान्वयन हुने आयोजनाको मात्र गुरुयोजना डीपीआर लगायतको अध्ययत गरी प्रतिवेदन तयार गर्नु पर्दछ । यस स्थानीय तहले यो बर्ष स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम अनुसार देहायबमोजिमको कार्य परामर्शदाताबाट गराई प्रतिवेदन प्राप्त गरको छ ।

भौ.नं. र मिति	**कार्य विवरण**	**परामर्शदाता**	**खर्च रकम**	**कायम भएको लागत**
१७२—२०७७।३।२५	विद्युत आयोजना	ठूलीभेरी इन्जिनियरिङ	४७८३३५.००	२.८ करोड
२०१—२०७७।३।२९	छिप्री दह डीपीआर	इगल्स सोलुसन प्रा.लि	४९६०७०.००	नखुल्ने
२०२—२०७७।३।२९	रूकुमकोट द्वन्द्वस्थल	बारवरा इन्जिनियरिङ कन्सल्टेन्सी प्रा.लि	४९६८६०.००	,,

	शहीद स्मृति भवन पहुँच मार्ग	ल्यान्डमार्क आर्किटेक्चरल डिजाईन स्टुडियो	४९५९२८.१३	,,

यस्तो अध्ययन कार्य गराउँदा लाग्ने खर्चको लागत अनुमान तयार गर्दा कुनै आधार नलिई स्वीकृत बजेट बमोजिमकै रकम खर्च गरेको उपयुक्त देखिएन । डी.पी.आर.तयार गर्दा गाउँपालिकाको प्राविधिक जनशक्ति प्रयोग नगर्नाको कारण स्पष्ट गर्दै आगामी दिनमा गाउँपालिकाको प्राविधिक जनशक्तिबाट यस्तो कार्य गराउनु पर्दछ । साथै यसरी अध्ययन प्रतिवेदन तयार भएका आयोजनाहरू कार्यान्वयनमा गएको समेत नदेखिएकोले खर्चको सार्थकता समेत देखिएन ।

८० **रितपूर्बकको कर बिजक** –मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ को दफा १४ बमोजिम मूल्य अभिवृद्धि करमा दर्ता भएका फर्मसँग तोकिएको ढाँचाको कर बिजक लिई खरिद गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । फोटोकपी बिजकको आधारमा देहाय अनुसारका निर्माण व्यवसायीहरूलाई मू.अ.कर रू. ११२२४२।- समेत रू. ९७५६४२।- भुक्तानी गरेको छ । तसर्थ उक्त निर्माण व्यवसासयिले रितपूर्वकको कर बिजक वेगर कार्यालयबाट भुक्तानी लिएको मू.अ.कर समायोजन गरेको प्रमाण पेश हुनुपर्ने रू. ११२२४२.००

भौ.नं. र मिति	काम	निर्माण व्यवसायी	भुक्तानी रकम	मू.अ.कर रकम
२–२०७६।९।११ संघीय सरकार पूँजीगत	सान्चौर माधरा कानेवाङ सडक	६०५१४१९७९	९७५६४२.००	११२२४२.००

८१ **सफ्टवेयर खरिद -** नेपाल सरकारको सूचना प्रविधि प्रणाली (व्यवस्थापन तथा सञ्चालन) निर्देशिका, २०७१ को बुँदा नं. ४.१ मा कुनै सरकारी निकायले आफ्नो कार्य विद्युतीय माध्यमबाट सञ्चालन गर्नका लागि प्रयोग गर्ने सूचना प्रविधि प्रणालीको निर्माण गर्दा त्यस्तो प्रणाली सम्बन्धी कागजात तयार गरी मानक अनुरुप भए नभएको निर्धारण गर्न सूचना प्रविधि विभागबाट स्वीकृत गराउन पर्ने व्यबस्था रहेको छ । स्थानीय तहले सफ्टवेयर खरिद गरी देहायबमोजिम रु १९९९९९।— खर्च गरेकोमा खरिद भएका सफ्टवेयरको सूचना तथा प्रविधि विभागबाट स्वीकृत लिएको देखिएन । यस्ता सफ्वेयर स्वीकृति लिई प्रयोग गर्नुपर्दछ ।

८२ **गुणस्तर परीक्षणः** सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम १११ (१) ङ अनुसार खरिद सम्झौता प्रशासन कार्ययोजना अनुसार खरिद सम्झौता कार्यान्वयनको प्रगति अनुगमन गर्ने र गुणस्तर पक्षको निरीक्षण र परीक्षण गर्नु गराउनु पर्ने व्यवस्था छ । ती व्यवस्था अनुसार उपभोक्ता समिति मार्फत निर्माण कार्यमा प्रयोग भएका सिमेन्ट, गिट्टी, ढुंगा, डण्डी, तार जाली र बालुवाको परीक्षण गराउनु पर्नेमा गराएको छैन । कार्यालयले विभिन्न उपभोक्ता समिति मार्फत सडक निर्माण, खानेपानी योजना, कुलो निर्माण, भवन निर्माण, ढल निर्माणको काम गराई रकम भुक्तानी गरेको छ । निर्माण कार्यमा प्रयोग हुने निर्माण सामग्रीको गुणस्तर परीक्षण गराई भुक्तानी दिनु पर्नेमा परीक्षण गरेको छैन । यसले गुणस्तर परीक्षणलाई कार्यालयले प्राथमिकतामा नराखेको स्पष्ट हुन्छ । गुणस्तर परीक्षण वेगर गरेको काम दिगोपना र विश्वसनीय नहुने भएकोले गुणस्तर परीक्षणलाई प्राथमिकतामा राख्नु पर्ने देखिन्छ । गुणस्तर परीक्षण विना काम गराई भुक्तानी गरेका केही उदाहरण देहाय अनुसार छन्–

भौ.नं. मिति	निर्माण कामको विवरण	लागत अनुमान	खुद भुक्तानी	कामको प्रकृति
६२–२०७७।१।१२	ढल निकास आयोजना	२६४२७७८.४०	१८७८९८२	उपभोक्ता समिति
७९–२०७७।१।२९	महिला भवन संरक्षण वाल	२७८३६०९.०६	२५०००००	उपभोक्ता समिति
२०८–२०७७।३।२९	खानेपानी योजना	८६२२५८०.००	८५५३९२२.७५	निर्माण व्यवसायी
१७४–२०७७।३।२५	सडक निर्माण/तारजाली	४४७७१५.३१	४०००००	उपभोक्ता समिति

८३ **मालसामानको गुणस्तर परीक्षणः** सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ११५ मा सार्वजनिक निकायले आपूर्ति गरिएका मालसामान सम्झौतामा उल्लिखित प्राविधिक स्पेसिफिकेशन र गुणस्तर बमोजिमका भए नभएको निरीक्षण वा परीक्षण गर्नु गराउनु पर्ने, निरीक्षण वा परीक्षण गर्ने निकाय, अधिकारी वा समितिले निरीक्षण वा परीक्षण

गरी सकेपछि स्वीकृत र अस्वीकृत मालसामानको विवरण उल्लेख गरी निरीक्षण प्रतिवेदन तयार गर्नुपर्ने, त्यस्तो प्रतिवेदनमा जाँच भएको मालसामानको नाम, प्रतिशत, स्पेसिफिकेशन, निरीक्षण वा परीक्षणको परिणाम उल्लेख गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । यस सम्बन्धमा देखिएका उल्लेखनीय व्यहोरा निम्नानुसार छन्ः

- कार्यालयमा मालसामान प्राप्त भएपछि खरिद सम्झौतामा उल्लेख भए अनुसार स्पेसिफिकेशन तथा गुणस्तर सम्बन्धी मापदण्ड पुरा गरे नगरेको खुल्ने गरी परीक्षण सूची सहित नियमको व्यवस्था बमोजिम प्राविधिक स्पेशिफिकेशन तथा गुणस्तर सम्बन्धी सर्त पुरा गरे नगरेको प्रतिवेदन पेश गर्ने गरको पाइएन । तसर्थ मालसामानको प्रकृतिअनुसार तुलनात्मक तालिका वा परीक्षण सूची (check list) सहितको प्रतिवेदन प्राप्त गरी मालसामान दाखिला तथा भुक्तानी गर्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्ने देखिन्छ ।
- देहायका मालसामान खरिद गरी सम्बन्धित आपूर्तिकर्तालाई भुक्तानी गरेकोमा निरीक्षण/परीक्षण गर्न गठन गरिएको बोर्डले तयार गर्नेगरेको खोलुवा फाराम समेत नलिई भुक्तानी गरेको उदाहरण देहाय अनुसार रहेको छः

गो.भौ. र मिति	मालसामानको नाम	भुक्तानी रकम	बिक्रेता
२३-२०७६/१०/२७	सर्वेका सामान	२८००१४.००	न्यू कन्तिपुर ट्रेड सेन्टर
३०-२०७६/११/२०	फर्निचर	२०२१५१.००	शेखर फर्निचर
५३-२०७६/१२/३	प्रोजेक्टर	७५०००.००	मेरिडियन आइ.टी. प्रा.लि.
७७-२०७७/१/२८	कम्प्युटर	१७००००.००	सुनिधि ट्रेडर्स
११९-२०७७/३/९	कम्प्युटर	४९२५००.००	प्रतिक्षा आइसि.ई बहुसेवा कम्पनी

८४ **खरिद भन्दा बढी मूल्यांकनः** २९-२०७६।११।३० चौवाटी सामुदायक भवन निर्माण उपभोक्ता समितिले भवन निर्माण कार्यको लागि २०७६।९।१ मा लागत अनुमान रू. ४७७४२५.०१ को कार्य उपभोक्ता समिति मार्फत गर्ने गरी सम्झौता भएको छ । उक्त कार्यको नापी अनुसार कुल आरसीसी कार्यको १.१ प्रतिशतले हुने परिमाण १३४५ के.जी. मूल्यांकन गरेको छ । उपभोक्ताले पेश गरेको न्यू देवकोटा हार्डवेयर एण्ड सप्लायर्सको बिजक नं. ९२१ मिति २०७६।१०।८ अनुसार १०६२ के.जी. फलामे डण्डी र त्यसको लागि आवश्यक वाइन्डिङ वेयर १०.६२ के.जी. समेत कूल १०७२.६२ के.जी. हुनेमा खरिद भन्दा २७२.३८ के.जी. बढी मूल्यांकन गरी बी.ओ.क्यू. अनुसारको मूल्य रू. ११८.८३ को दरले खरिद मूल्य भन्दा बढी मूल्यांकन गरेकोले रू. ३२३६६.९२ असुल गर्नु पर्ने रू. ३२३६६.९२

समानीकरण चालुतर्फ

८५ **बैठक भत्ताः** लुम्बिनी प्रदेश सार्वजनिक खर्चको मापदण्ड कार्यविधि र मितव्ययिता सम्बन्धी निर्देशिका, २०७५ को परिच्छेद २ बुँदा नं १(क) अनुसार स्पष्ट विषयबस्तु र कार्ययोजना बेगर कार्यालय समयमा एकै निकायका कर्मचारी तथा पदाधिकारी मात्र बस्ने बैठकमा बैठक भत्ता उपलव्ध गराउन नमिल्ने, कार्य प्रकृति अनुसार मितव्ययी ढंगले न्यूनतम संख्यामा बैठक बसी कार्य सम्पन्न गर्नुपर्ने, बैठकमा सहायक कर्मचारी एकजना र सहयोगी कर्मचारी एक जनाको साथै विशेषज्ञ सेवा आवश्यक परेको अवस्थामा बढीमा ३ जना आमन्त्रित सदस्यको रुपमा थप व्यक्तिहरू राख्न सकिने उल्लेख छ । नमूना भौचर परीक्षण गर्दा देहायका कार्यालयका कर्मचारी तथा पदाधिकारी मात्र रहने गरी ३ जना भन्दा बढी संख्यामा कर्मचारी राखी बैठक भत्ता खर्च लेखेको छ । मापदण्ड विपरित आमन्त्रित कर्मचारीलाई बैठक भत्ता भुक्तानी गर्ने कार्यमा नियन्त्रण गर्नु पर्दछ ।

भौ नं	बैठक प्रयोजन	भुक्तानी रकम
७६...२०७६.०९.१४	अपांग परिचय पत्र वितरण कार्यक्रम	१५२००.००
३३९...२०७७.०३.१६	स्थानीय पाठ्यक्रम लेखन समिति	३४५८०.००
२९०...२०७७.०३.३०	स्थानीय पाठ्यक्रम लेखन समिति	३२२८०.००
२९१...२०७७.०३.३०	स्थानीय पाठ्यक्रम लेखन समिति	३४५८०.००

८६	**पारिश्रमिक करः** ८६–२०७६।०९।२४ आय कर ऐन, २०५८ को दफा ८८ मा भुक्तानीमा कर कट्टीको व्यवस्था छ । पालिका शिक्षा शाखामा परेको मुद्दामा बहस गरे बापत अधिवक्ता रामशरण चौधरीलाई रू. ६५०००।- भुक्तानी दिएको छ । उक्त भुक्तानीमा नियमानुसार १५ प्रतिशतको दरले हुने अग्रीम कर रू.९७५०।- असुल गर्नुपर्ने रू.	९७५०.००
८७	**अनुगमन मूल्यांकन खर्चः** २५३, २०७७।२।६ शिक्षा अधिकृत मंगलसिंह बुढाले मिति २०७६।१२।१६ देखि २२ गतेसम्म पालिका भित्रका ५ वटा विद्यालय अनुगमन गरेको देखाइ रू.८०२५।- भुक्तानी लिएको देखिन्छ । विश्वव्यापी कोरोना महामारीमा २०७६ चैत्र ७ गते देखि नै सम्पूर्ण शैक्षिक संस्था बन्द भएको अवस्थमा सो मितिमा विद्यालय अनुगमन गरी विद्यालयमा शिक्षक विद्यार्थीको उपस्थिति रहेको अनुगमन प्रतिवेदन शिक्षा अधिकृत मंगलसिंह बुढाले पेश गरेको देखिन्छ । शैक्षिक संस्था बन्द रहेको अवस्थामा समेत गलत प्रतिवेदन पेश गरी लिएको भुक्तानी रू. ८०२५।- सम्बन्धित शिक्षा अधिकृत मंगलसिंह बुढाबाट असूल गर्नुपर्ने रू.	८०२५.००
८८	**सोझै खरिद**- सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ को दफा ८ बमोजिम प्रतिस्पर्धा सिमित नहुने गरी खरिद गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । त्यस्तै सार्वजनिक खरिद नियमावलीमा रू. ५ लाखसम्मको खरिद कार्य सोझै गर्न सकिने, रू. ५ लाखभन्दा माथि रू. २० लाखसम्म सिलबन्दी दरभाउपत्रबाट र सोभन्दा माथि बोलपत्रको माध्यमबाट खरिद गर्ने व्यवस्था छ । बालमैत्री कक्षा व्यवस्थापन अन्तर्गत ३८ थान मादल र अन्य आवश्यक शैक्षिक सामग्री वितरण गरेकोमा सो सामग्री खरिद सार्वजनिक खरिद ऐन विपरित भएको देखिएको रू	६३५५७८.००
८९	**भरपाईः** ३७८–२०७७।०३।२१ आर्थिक कार्यविधि नियमावली, २०६४ को नियम ३६(३) बमोजिम खर्च लेख्दा खर्चको बील भरपाई सहित लेखा राख्नुपर्ने व्यवस्था छ ।पालिकाले क्षेत्र भित्रका ३८ वटा विद्यालयलाई फेडरल इन्भेष्टमेन्ट प्रा.लि. बाट रू. ४९६६५७।६० को पि फर्म र कार्पेट वितरण गरेकोमा सो सामग्री वितरणको भरपाई पेश हुनुपर्ने रू.	४९६६५७.००
९०	**भ्रमण खर्च :** लुम्बिनी प्रदेश अन्तर्गतका स्थानीय तहका पदाधिकारी तथा सदस्यले पाउने सुविधा सम्बन्धी ऐन, २०७५ तथा भ्रमण खर्च नियमावली, २०६४ बमोजिम कार्यालयको काममा कर्मचारी तथा पदाधिकारीलाई भ्रमण खर्च भुक्तानी गर्दा देखिएका व्यहोराहरू देहाय बमोजिम छन् । • अधिकांश भ्रमणको उद्देश्य र स्पष्ट प्रयोजन कार्यालयकै कामका लागि भएको हो भनी सुनिश्चित हुने विश्वसनीय आधार नदेखिएको । • नियमानुसार भ्रमण अभिलेख खाता नरहेकाले पदाधिकारी तथा कर्मचारीको भ्रमण सम्बन्धी एकीकृत विवरण प्राप्त हुन नसकेको । • भ्रमण पश्चात् तोकिएबमोजिम भ्रमण प्रतिवेदन पेश नगरी अधिकांश भ्रमणको भ्रमण खर्च भुक्तानी गर्ने गरेको ।	

	• कतिपय भ्रमणहरू पालिका वा कार्यालयसँग असम्बन्धित खर्च भुक्तानी गर्ने गरेको । • स्पष्ट प्रयोजन बेगर वडा अध्यक्ष सहितका पदाधिकारीको ७ दिनको भ्रमण आदेश स्वीकृत गरी भुक्तानी गर्ने गरेको । अतः स्पष्ट प्रयोजन र उद्देश्य बेगर अधिकांश ७ दिनको समयावधी राखी भ्रमण खर्च भुक्तानी गरेको अवस्थाबाट भ्रमण खर्च भुक्तानीमा दुरुपयोगको सम्भावना देखियो । त्यसैले तोकिएको कानूनी व्यवस्थाको पालना गर्दै भ्रमण खर्चमा हुन सक्ने अनियमितता र दुरुपयोग नियन्त्रण गर्न भ्रमण आदेश स्वीकृत गर्ने पदाधिकारीले ध्यान दिनु पर्दछ ।	
	सामाजिक सुरक्षातर्फ	
९१	**प्रतिवेदनः** सामाजिक सुरक्षा सुरक्षा कार्यविधि २०७५ को दफा ३० मा स्थानीय तहले वितरण गरेको भत्ताको चौमासिक वार्षिक विवरण अद्यावधिक गरी एमआइएसमा प्रविष्टी गर्नुपर्ने भुक्तानी गरेको रकम र बुझ्नेहरूको नामावली स्थानीय तहका कार्यालयका साथै स्थानीय तहका वडा कार्यालयमा समेत सार्वजनिक गर्नुपर्ने र पहिलो चौमासिक प्रगति विवरण मंसिर ७ गतेभित्र दोस्रो चौमासिकको प्रगति विवरण चैत ७ गतेभित्र र तेस्रो तथा वार्षिक प्रगति विवरण साउन ७ गतेभित्र प्रविष्टी गरिसक्नुपर्ने उल्लेख छ । कार्यालयले सबै विवरण एमआइएसमा प्रविष्ट गरेको जनाएको भए तापनि प्रगति विवरण पेश गरेको प्रमाण सुरक्षित नराखेकोले परीक्षण गर्न सकिएन ।	
९२	**बैंक मार्फत भत्ता वितरण नगरिएकोः** सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम संचालन कार्यविधि, २०७५ को दफा २२ मा मन्त्रालयको स्वीकृति विना हातहातै नगद वितरण गर्न नहुने र निजको व्यक्तिगत नाममा बैंकमा खोलिएको सामाजिक सुरक्षा विशेष बचत खातामा उल्लिखित म्याद भित्र जम्मा गरिदिनुपर्ने व्यवस्था छ । कार्यालयले वडा नं १, २ र ८ का लाभग्राहीको भत्ता भरपाईबाट वितरण गरेको पाइयो । कार्यविधिमा व्यवस्था भए बमोजिम लाभग्राहीलाई बैंक मार्फत भत्ता प्रदान गर्नुपर्दछ ।	
९३	**निष्कृय खाताः** सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि, २०७५ को अनुसूची ८ मा स्थानीय तह र बैंकबीच हुने सम्झौतापत्रको दफा ६ मा पालिकाबाट प्राप्त रकम लाभग्राहीको खातामा बैंकले जम्मा गरी प्रत्येक खातामा जम्मा भएको रकम देखिने विवरण सहित बाँकी रकम भए पालिकालाई उपलव्ध गराउनुपर्ने, कुनै लाभग्राहीको लगत कट्टा भएमा लगत कट्टा भएको मिति र पाउने रकम समेतको जानकारी पालिकाले तत्काल बैंकलाई उपलव्ध गराउनुपर्ने र सो जानकारी प्राप्त भएपछि बैंकले लगत कट्टा भएको लाभग्राहीको उक्त मिति पछिको रकम पालिकामा फिर्ता पठाउने तथा बैंकले निष्कृय खाताको विवरण प्रत्येक साउन र माघ महिनाभित्र पालिकालाई दिनुपर्ने व्यवस्था छ । कार्यालयले सामाजिक सुरक्षा भत्तालाई पेश्की जनाई प्रथम किस्ताको पेश्की फछ्र्यौट भएपश्चात पहिलो र दोस्रो किस्ता फछ्र्यौट गरी तेस्रो किस्ता निकासा दिई फछ्र्यौट गर्नुपर्नेमा बैङ्कलाई निकासा दिएको रकम सोझै खर्च जनाएको छ । सोझै खर्च जनाई सामाजिक सुरक्षा वितरण गर्दा वितरण नभई बाँकी रहेको रकम बैङ्कमा एक आर्थिक बर्ष सम्म नै रहन सक्ने हुदाँ पेश्की जनाई सोको फछ्र्यौट गरी थप निकासा गर्ने तर्फ कार्यालयले ध्यान दिनुपर्दछ ।	
९४	**तथ्यांक अध्यावधिक :** सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि,२०७५ को बुँदा १९ अनुसार विभागले स्थानीय तहमा सामाजिक सुरक्षा सम्बन्धी सूचनालाई व्यवस्थित गर्न स्थानीय तह, विभाग र बैङ्क तथा वित्तीय संस्थाबीच प्रणालीगत सम्बन्ध स्थापना गरी सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरणलाई प्रभावकारी र पारदर्शी बनाउन केन्द्रीकृत व्यवस्थापन सूचना प्रणाली कार्यान्वयनमा ल्याउने र उक्त प्रणालीमा लाभग्राहीको विवरण प्रविष्टि गरी अद्यावधिक गर्ने जिम्मेवारी सम्बन्धित स्थानीय तहको हुने उल्लेख छ । कार्यालयले प्रत्येक वर्ष सामाजिक सुरक्षा भत्ता पाउने लाभग्राहीको तथ्याङ्क,कार्यविधि बमोजिम अद्यावधिक गरी सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण गर्नुपर्नेमा प्रथम	

	चौमासिकको एम.आई.एस. अध्यावधिक तथ्याङ्क लेखापरीक्षणको क्रममा पेश गरेको छैन ।कार्यविधि बमोजिम कार्यालयले केन्द्रीकृत व्यवस्थापन प्रणालीमा सूचना अद्यावधिक गर्नुपर्दछ ।	
९५	**भत्ता विवरणको अनुगमनः** कार्यविधिको दफा २८ मा स्थानीय स्तरको अनुगमन तथा सुपरीवेक्षण समितिले चौमासिक रुपमा बैठक बस्ने तथा अनुगमन प्रतिवेदन प्रमुख वा अध्यक्ष समक्ष पेश गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । तर त्यस अनुसार अनुगमन गर्ने बैठक बस्ने तथा प्रतिवेदन प्रस्तुत गर्ने गरेको देखिएन । अतः कार्यविधि अनुसारको कार्यहरू कार्यान्वयन गर्नु पर्ने देखिन्छ ।	
९६	**गैरसरकारी संस्था मार्फत कार्य** : कार्यालयको कार्यक्षेत्र र जनशक्तिले पुगेसम्मको कार्यमा कार्यालय आफै सहभागी भई सेवा प्रवाह गर्नुपर्दछ । कार्यालयले विभिन्न कार्यक्रमको लागि गैरसरकारी संस्थासँग सम्झौता गरी उपलब्ध जनशक्तिले गर्नसक्ने कार्यमा पनि गैरसरकारी संस्थालाई संलग्न गराई भुक्तानी गरेको छ । गैरसरकारी संस्थाहरू विषयगत कार्यसंग सम्बन्धित हुन वा हैनन् बिश्लेषण गरेको छैन् । गैरसरकारी संस्थाहरूले कार्यक्रम संचालन गर्दा लाभग्राहीहरूको छनोटको आधार एवम् मापदण्ड नबनाई दोहोरो हुनेगरी कार्यक्रम संचालन गरेको छ । यसरी कार्यालयको जनशक्तिले गर्न सक्ने कार्यमा पनि स्पष्ट आधार एवम् मापदण्ड वेगर गैरसरकारी संस्थालाई संलग्न गराई भुक्तानी गरेको कार्य नियमसम्मत नदेखिएको रू.	७४८५००.००

भौ नंमिति .	गैरसरकारी संस्थाको नाम	प्रयोजन	रकम
२२ २०७७।०३।२३	सर्वाङिण विकास केन्द्र	विद्यार्थीलाई पोशाक खरिद	३०००००.००
२२ २०७७।०३।२३	सर्वाङिण विकास केन्द्र	ड्राइभिग तालिम	४४८५००.००
जम्मा			७४८५००.००

	विपद् व्यवस्थापन	
९७	**कार्य योजना** - विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा १७(२) तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन नियमावली, २०७६ को नियम (८) मा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकारमा परिषद्/कार्यकारी/प्रदेश विपद् व्यवस्थापन कार्यकारी समितिबाट स्वीकृत एकीकृत क्षेत्रगत नीति तथा कार्यक्रम अनुरुप हुने गरी स्थानीय विपद् व्यवस्थापन योजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्ने, बजेट विनियोजन गर्न लगाउने, सबै पक्षको समन्वय र संलग्न गराउने, विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य समिति गठन गर्ने, प्रभावित क्षेत्रमा उद्दार र राहत व्यवस्था गर्ने, ऐन बमोजिम कार्य गरे/नगरेको अनुगमन गर्ने, विपद् सूचना प्रणाली विकास र सञ्चालन, तथ्याङ्क अद्यावधिक गर्ने, विपद् घरपरिवारको पहिचान गर्ने, कर्मचारी क्षमता अभिवृद्धिको व्यवस्था र कार्यक्रम सहितको कार्ययोजना तयारी गरी लागू गर्ने/गराउन सम्बन्धी व्यवस्था छ । पालिकाले ऐन तथा नियमावलीमा तोकिएका कार्यहरू गरेको पाइएन । ऐन तथा नियमावलीको पालना गर्नु/गराउनु पर्दछ ।	
९८	**विपद् व्यवस्थापन कोष** – विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा २३(१४) मा विपद् व्यवस्थापनको लागि प्रत्येक स्थानीय तहमा विपद् व्यवस्थापन कोष रहने र कोषमा रहने रकम तथा कोषको सञ्चालन सम्बन्धी व्यवस्था सम्बन्धित स्थानीय तहले बनाएको नियममा तोकिएबमोजिम हुने व्यवस्था छ । पालिकाले गत वर्षको मौज्दात समेत रू. १००६५८१।६६ आम्दानी भई रू. १७३३००।- खर्च गरी बाँकी रू. ८३३२८१।६६ देखिन्छ । विपद् व्यवस्थापन कोष सञ्चालनको लागि कार्यविधि बनाएको छैन । ऐन तथा नियममा भएको व्यवस्थाको पालना हुनुपर्दछ ।	
९९	**सरकारी तथा सार्वजनिक जग्गा संरक्षण, उपयोग तथा हक हस्तान्तरण** -स्थानीय सरकार सञ्चाल ऐन, २०७४ को दफा ९७ मा गाउँपालिका तथा गाँउपालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्रको सरकारी सामुदायिक तथा सार्वजनिक सम्पत्तिको रेखदेख, मर्मत सम्भार र संरक्षण गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । पालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्रको सार्वजनिक सम्पत्तिको मर्मत सम्भार एवं संरक्षण गरेको/अभिलेख राखेको पाइएन । पालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्रको सम्पत्तिको रेखदेख मर्मत सम्भार एवं संरक्षण गर्नु/गराउनु/अभिलेख राख्नु पर्दछ ।	

स्थानीय पूर्वाधार विकास साझेदारी कार्यक्रम-

१०० स्थानीय पूर्वाधार विकास साझेदारी कार्यक्रम (सञ्चालन कार्यविधि) नियमावली, २०७६ बमोजिम कार्यान्वयन हुने स्थानीय पूर्वाधार विकास साझेदारी कार्यक्रमको लागि यस स्थानीय तहलाई देहायअनुसार ९ परियोजना सञ्चालन गर्न रू.२ करोड ८२ लाख ५० हजार बजेट प्राप्त भएकोमा रू.२ करोड २१ लाख २ हजार खर्च भई ९९.३० प्रतिशत वित्तीय प्रगति प्राप्त भएको देखिन्छ ।

आयोजनाको प्रकार	आयोजनाको संख्या	बजेट रकम	खर्च रकम	वित्तीय प्रगति प्रतिशत	भौतिक प्रगति प्रतिशत
अन्य सार्वजिनक निर्माण	९	२२२५००००	२२१०२३९०	९९.३०	पेश नभएको

१०१ **मू. अ. कर भुक्तानी** - मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ को दफा १४ अनुसार मू.अ.कर बिजक जारी भएको अवस्थामा मात्र मू.अ.कर भुक्तानी दिन मिल्ने तथा सोही ऐनको दफा १५ मा दर्ता नभएको व्यक्ति वा फर्मले मू.अ.कर उठाउन वा असूल गर्न नमिल्ने व्यवस्था छ । उपभोक्ता संस्थाहरू गैर नाफामूलक संस्था भएका र मू.अ.करमा दर्ता पनि नहुने तथा मूल्य अभिवृद्धि करमा दर्ता भएका फर्मसँग कारोबार भएको बिजक बेगर कानूनतः त्यस्ता संस्थालाई मू.अ.कर भुक्तानी दिन मिल्ने देखिंदैन । पालिकाले निम्नलिखित योजनाको लागत अनुमान तयार गर्दा निमार्ण सामग्रीको मूल्यमा मू.अ.कर थप गरी लागत तयार गरी सोही दरमा उपभोक्ता समितिसँग सम्झौता गरी मूल्य अभिवृद्धि करवापतको रकम भुक्तानी दिएको छ । लेखापरीक्षणका लागि छनौट गरिएको तपसिल बमोजिमका उपभोक्ता समितिले पेश गरेको मू.अ. कर बिजक भन्दा बढी मू.अ.कर थप गरी भूक्तानी दिएको मू.अ.कर रू. ५२४२३.४६ असूल हुनुपर्ने देखिएको रू. ५२४२३.४६

भौ.नं. मिति	**उपभोक्ता समिति**	**मू.अ.कर रकम**		
		बिजक अनुसार	**मूल्यांकन अनुसार**	**असुल गर्नु पर्ने रू.**
स्थानीय पूर्वाधार विकास साझेदार कार्यक्रम				
२०—२०७७।३।२७	छात्रवास भवन निर्माण	८७९७१.२५	११४२९७.५४	२९३२६.२९
२६—२०७७।३।२९	देउराली ओडार संरक्षण	११३८१.५०	३४४७८.६७	२३०९७.१७
जम्मा			१४८७७६.२१	५२४२३.४६

कोभिड तर्फ :

१०२ कोभिड-१९ रोकथाम नियन्त्रण र व्यवस्थापनमा २०७७ असार मसान्तसम्म रू. ४३ लाख ६ हजार आम्दानी र रू. ३६ लाख २९ हजार खर्च भएको विवरण पेश भएको छ । असार मसान्त सम्ममा खर्च नभइ रू. ६ लाख ७७ हजार बाँकी रहेको देखिन्छ । कार्यालयले देहाय अनुसारको शीर्षकमा आम्दानी र खर्चको विवरण पेश गरेको छ ।

बजेट/आम्दानीको स्रोत	२०७७ असार मसान्त सम्म प्राप्त रकम	खर्च शीर्षक	२०७७ असार मसान्तसम्म खर्च रकम
संघीय सञ्चित कोषबाट	०	राहात वितरण	९,४७,४५०
प्रदेश सञ्चित कोषबाट	१०,००,०००	क्वारेन्टिन होल्डिङ्ग सेन्टर निर्माण व्यवस्थापन	०
स्थानीय तहको आफ्नै बजेटबाट विनियोजन भएको	३१,८०,९८०।७२	आईशोलेसन केन्द्र निर्माण व्यवस्थापन	०
संघीय कोभिड कोषबाट	०	जनशक्ति परिचालन	०

प्रदेश कोभिड कोषबाट	०	औषधि एवं स्वास्थ्य उपकरण तथा सामग्री खरिद	०
अन्य स्रोतबाट प्राप्त	१,२५,०००	स्वास्थ्य पूर्वाधार निर्माण	०
		अन्य शीर्षकमा भएको खर्च	२६,८१,२२२
		बाँकी	६,७७,३०८।७२
जम्मा	४३०५९८०।७२	**जम्मा**	४३०५९८०।७२

१०३ **क्वारेन्टिन र आइसोलेसन व्यवस्थापनः** कार्यालयले कोभिडको जोखिममा रहेका व्यक्तिहरूको व्यवस्थापनको लागि वटा क्वारेन्टिन तयार गरेकोमा देहायको सख्यामा क्वारेन्टिनमा बस्ने मानिसहरूको संख्या रहेको देखिन्छ । पालिकाले ५ वटा केन्द्रको निर्माण गरि ९७८ जना क्वारेन्टिनमा बसेकोमा क्वारेन्टिनमा रहेका व्यक्तिहरूको खर्च यकीन नभएको विवरण पेश गरेको छ ।

क स	यस निकायले तयार वा सञ्चालन गरेको क्वारेन्टिन/होल्डिङ सेन्टरको नाम	बेड संख्या	क्वारेन्टिनमा बस्नेहरूको संख्या		सञ्चालन व्यबस्थापन प्रयोजनको खर्च
			दैनिकरुपमा बसेको अधिकतम संख्या	असार मसान्त सम्म क्वारेन्टिनमा बसेकाहरूको कुल संख्या	
१	रुक्मिणि मा वि रुकुमकोट	५०	४७	३१०	यकीन नभएको
२	कोट मा वि रुमालबारा	४०	३५	९२	यकीन नभएको
३	जनता मा वि पोखरा	५२	५२	३४१	यकीन नभएको
४	पाँगा प्रा वि पोखरा	१९	१७	११२	यकीन नभएको
५	लम्पाकोट प्रा वि	२२	१९	१२३	यकीन नभएको
	जम्मा			९७८	

१०४ **स्वास्थ्य सामग्री खरिदः** सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम १४५ (१) मा विशेष परिस्थितिमा खरिद गर्ने सम्बन्धी व्यवस्था अनुसार ऐनको दफा ६६ बमोजिम खरिद गर्दा सार्वजनिक निकायले खरिदको आवश्यकताको लिखित विवरण, गुणस्तर, परिमाण, शर्त र कार्य सम्पन्न गर्ने अवधि जस्ता विवरण तयार गरी आकस्मिक परिस्थितिको सामना गर्न आवश्यक परिमाण र समयावधिका लागि मात्र यथासम्भव प्रतिस्पर्धा गराई वा एउटा मात्र निर्माण व्यवसायी, आपूर्तिकर्ता, परामर्शदाता वा सेवा प्रदायकसँग लिखित दरभाउ वा प्रस्ताव लिई स्वच्छ र उचित मूल्यको लागि वार्ता गरी खरिद गर्नु पर्ने व्यवस्था छ । कार्यालयले उपयुक्त खरिद विधि अवलम्बन नगरी रू.९ लाख ३९ हजारमा देहाय अनुसारका सामान खरिद गरेको छ । अधिकांश सामानहरू सोझै खरिद गरेकोले कार्यालयले विशेष परिस्थितिमा खरिद गर्ने सम्बन्धी व्यवस्था प्रभावकारी रुपमा पालना गरेको देखिएन ।

क्रस	स्वास्थ्य सामग्री उपकरणको ववरण	आपूर्तिकर्ताको नाम	सम्झौता रकम	आपूर्ति गर्नुपर्ने मति	आपूर्ति गरेको मति	आपूर्ति भएको सामानको मूल्य
१	surgical Mask	Rara Medican & Surgical distributions	५००९२	२०७७/०३/१०	२०७७।०३।२७	५००९२
२	3 pcs Mask	Gothera Clothing	५६५००	२०७७/०१/१०	२०७७/०१/२०	५६५००
३	Hospital	Kunjan	४५२६	२०७७/०३/१०	२०७७/०३/२०	२७००००
४	Bed	Medico concern	८४	२०७७/०३/१०	२०७७/०३/२०	
५	Surgical Gloves Pair		३५०००	२०७७/०३/१०	२०७७/०३/२०	३५०००
६	ExaminationGloves Box		८०००	२०७७/०३/१०	२०७७/०३/२०	८०००
७	PPE Set		२७०००	२०७७/०३/१०	२०७७/०३/२०	२७०००
८	Sanitizer		१६००	२०७७/०२/१०	२०७७/०३/२०	१६००
९	IV Stand		२००००	२०७७/०१/१०	२०७७/०३/२०	२००००
१०	Rectified Sprit 500ml		१०३२	२०७७/०३/१०	२०७७/०३/२०	१०३२

११	Glycerine 100ml		८००	२०७७/०३/१०	२०७७/०३/२०	८००
१२	Hydrogen Per Oxide 100ml		१०००	२०७७/०३/१०	२०७७/०३/२०	१०००
१३	Spray Heat		८७००	२०७७/०३/१०	२०७७/०३/२०	८७००
१४	Utility Glove Pair		१२५०	२०७७/०३/१०	२०७७/०३/२०	१२५०
१५	Cloth Mask		८०००	२०७७/०१/१०	२०७७/०३/२०	८०००
१६	Spray 16 Liter		३५००	२०७७/०३/१०	२०७७/०३/२०	१४०००
१७	Kyugar Virus		८०००	२०७७/०३/१०	२०७७/०३/२०	८०००
१८	Arithromyc in 500mg Tab		२४०००	२०७७/०३/१०	२०७७/०३/२०	२४०००
१९	Pantoprazole 40 mg Tab		५५००	२०७७/०३/१०	२०७७/०३/२०	५५००
२०	TR Thermometer		७००००	२०७७/०३/१०	२०७७/०३/२०	७००००
२१	Surgical Mask		५२०००	२०७७/०१/१०	२०७७/०३/२०	५२०००
२२	Loose Gloves		४५०००	२०७७/०३/१०	२०७७/०३/२०	४५०००
२३	Hand sanitizer 500ml		१०९२७५	२०७७/०३/१०	२०७७/०३/२०	१०९२७५
२४	Disinfectant sokution 5 lit		२२५००	२०७७/०३/१०	२०७७/०३/२०	२२५००
२५	KN95 Mask		१०००००	२०७७/०२/१२	२०७७/०२/२७	१०००००

१०५ **परीक्षणः** कार्यालयले पेश गरेको विवरण अनुसार २०७७ असार सम्म २१२ पीसीआर परीक्षण गर्दा संक्रमित फेला परेको नपरेको र Priority-1 क्षेत्रमा गरेको परीक्षण संख्या १८१ र Priority-2 क्षेत्रमा गरेको परीक्षण संख्या ३० बाट समेत संक्रमित फेला नपरेको देखिन्छ । परीक्षणको दर देहाय अनुसार रहेको देखिन्छ ।

महिना	सबै क्षेत्रमा गरेको कुल परीक्षण संख्या		Priority-1क्षेत्रमा गरेको परीक्षण संख्या		Priority-2क्षेत्रमा गरेको परीक्षण संख्या	
	परीक्षण संख्या	संक्र मत संख्या	परीक्षण संख्या	संक्र मत संख्या	परीक्षण संख्या	संक्र मत संख्या
२०७६ चैत्र	०		०			
२०७७बैशाख	०		०			
२०७७जेष्ठ	४०		३१		९	
२०७७असार	१७२		१५०		२१	
	२१२		१८१		३०	

१०६ **राहत सामग्रीको खरिद र वितरणको परिमाणः** कार्यालयले देहाय अनुसार रू.९ लाख ४७ हजारको राहत सामग्री खरिद गरी वितरण गरेको विवरण पेश गरेको छ । खरिद गरेको पुरै सामग्री वितरण गरेको भए पनि वितरणको अवस्था खुल्ने गरी आवश्यक बील भपाई राख्ने नगरेकोले यस सम्बन्धमा यकीन हुन सक्ने अवस्था छैन ।

राहत सामग्री	ईकाइ	खरिद परिमाण	प्रतिईकाइ दर	रकम	वतरण परिमाण	बाँकी परिमाण
चामल	नभएको	२६७ बोरा	१५५६।९३	४१५७००	२६७	०
दाल	नभएको	६७८ के.जी.	१५२।३७	१०३३१०	६७८	०
तेल	नभएको	४८५ लटर	१९३।०१	९३६१०	४८५	०
नुन	नभएको	५१८ के.जी.	३०।९९	१६०५०	५१८	०
साबुन	नभएको	८९८० पस	३४।६१	३१०७५०	८९८०	०
जम्मा				९४७४५०		**०**

१०७ **वार्षिक प्रतिवेदनः** विपद जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा ४५ मा स्थानीय विपद व्यवस्थापन समितिले प्रत्येक आर्थिक बर्षमा गरेको कामको विवरण सहितको वार्षिक प्रतिवेदन तयार गरी जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति तथा प्रदेश विपद व्यवस्थापन कार्यकारी समिति समक्ष पेश गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । पालिकाले कामको विवरण सहितको वार्षिक प्रतिवेदन तयार गरी सम्बन्धित समितिमा पेश गरेको पाइएन । ऐनमा भएको व्यवस्था पालना हुनुपर्दछ ।

१०८ **पेश्की बाँकीः** आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ४७ (१) अनुसार पेश्की फछ्र्यौट हुनुपर्दछ। कार्यालयबाट देहाय अनुसार कर्मचारी पेश्की रू. ४००००।- र मोविलाईजेशन पेश्की रू. २५०००००।- समेत यस आ. व. मा रू. २५४००००।- पेश्की दिएकोमा नियमानुसार म्याद समाप्त भएको व्यक्तिगत पेश्की रू. ४००००।- नियमानुसार फछ्र्यौट हुनु पर्ने रू. ४००००.००

सि.नं.	मिति	कार्यक्रम	पेश्की लिनेको नाम	पेश्की रकम
मोविलाईजेशन पेश्की				
१	२०७७।३।२३	गा.पा. भवन निर्माण	बालारूपी नर्माण सेवा	१२५००००.००
२	२०७७।३।२९	गा.पा. भवन निर्माण	बालारूपी नर्माण सेवा	१२५००००.००
व्यक्तिगत				
१	२०७७।३।१९	मातृ तथा नव शिशु कार्यक्रम	सुरेन्द्र प्रसाद यादव	४००००.००

१०९ आर्थिक कार्यविधि नियमावली, २०६४ को नियम ९६ (३) अनुसार कार्यालयले आन्तरिक लेखापरीक्षणबाट निस्केको बेरुजू अन्तिम लेखापरीक्षण हुनु भन्दा अगाडि नै नियमित गराउनु पर्नेमा नियमित गराई वा प्रमाण पेश गर्नु पर्नेमा प्रमाण पेश गरी वा असुल उपर गर्नु पर्नेमा असुल उपर गरी बेरुजू लगत कट्टा गराउनु पर्ने व्यवस्था छ । कार्यालयले आन्तरिक लेखापरीक्षणबाट औंलाएका देहाय अनुसारका बेरुजू अन्तिम लेखापरीक्षणको अवधिसम्म पनि फछ्र्यौट गरेको नपाइएको रू. ८४६५०.००

शीर्षक	भौ.नं.	विवरण	रकम
गा पा चालु	४०४-२०७७/३/२५	पञ्चेबाजा खरिद उपभोक्ता समिति (कार्यक्रम संचालन गर्दा सहभागी संख्या भन्दा बढी कापि कलम खरिद गरेको प्रशिक्षकलाई खाजा खानाको बील पेश गरेको तर प्रशिक्षक रहेको नरहेको पुष्टि गर्ने कुनै प्रमाण नरहेको रू.	२०१५०.००
गा पा चालु	४०५-२०७७/३/२५	सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त गर्ने बाहेकका अपाङ्गका लागि व्यवसायमा आपद्घ गराउने (कुखुरा खोर निर्माण र कुखुरा खरिद) बील र भरपाइ भन्दा बढी रकमको चेक दलराज घर्तीको नाममा काटिएकोले बढी भुक्तानी असुल गर्नुपर्ने रू.	५४०००.००
	७-२०७६।१०।२८	पोषण स्वयम रचना खड्काको पारिश्रमिक बढी भुक्तानी भएको असुल गर्नुपर्ने रू.	१०५००.००
जम्मा			८४६५०.००

११० **सम्परीक्षणः** आ. ब. २०७५।७६ को फछ्र्यौट भएको बेरुजुको स्थिति देहाय बमोजिम छ

सि.नं.	आ.व.	वेरुजु दफा नं.	वेरुजुको संक्षिप्त व्यहोरा	फर्छयौटको आधार		सम्परीक्षण
				असुली	प्रमाण	
१	२०७४।७५	८	बैंक स्टेटमेन्ट हिसाब मिलान विवरण तयार		५०३१४८१५.६६	५०३१४८१५.६६
२	२०७५।७६	१५	पाठ्यपुस्तकको बढी निकासा	१०२९६		१०२९६

३	२०७५।७६	५	नाथिगार खोलामा कजवे निर्माण गर्न उपभोक्ता समितिलाई बढी भुक्तानी	४४९११		४४९११
४	२०७५।७६	४	चङखेरी रावलबारा ग्रामीण सडक उपभोक्ता समितिलाई फरकदरमा गणना	११५०००		११५०००
५	२०७५।७६	२७	बहुउद्वेश्यीय खेलकुद ट्रेडिङ सेन्टरलाई बढी रकम भुक्तानी	१३७१६६५		१३७१६६५.००
जम्मा				१५४१८७२	५०३१४८१५.६६	५१८५६६८७.६६

१११ **अनुगमन तथा सम्परीक्षण-** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ८४ मा बेरुजू फछ्र्यौट गर्ने व्यवस्था रहेको छ ।सोही ऐनको दफा ८४(२)(घ) मा बेरुजू फछ्र्यौट गर्ने गराउने काम कर्तव्य प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतको हुने व्यवस्था छ । यो वर्षको लेखापरीक्षणको क्रममा सम्परीक्षण भई गत बर्षसम्मको बाँकी बेरुजु निम्नानुसार रहेको छ । (रू. हजारमा)

गत वर्षसम्मको बेरुजू (A)	यो वर्ष संपरीक्षण गरिएको बेरुजू (B)	गत बर्षसम्मको बाँकी बेरुजू (C=A-B)
७५५५०	५१८५७	२३६९३

११२ **अद्यावधिक वेरुजु -** यस पालिकाको २०७६।७७ सम्मको फछ्र्यौट गर्न बाँकी बेरुजुको स्थिति देहायअनुसार रहेको छ । (रू. हजारमा)

गत वर्षसम्मको बाँकी बेरुजू (A)	यो वर्ष संपरीक्षण गरिएको बेरुजू (B)	यो वर्ष कायम बेरुजू (C)	संपरीक्षणबाट कायम बेरुजू (D)	अध्यावधिक बाँकी बेरुजू (E=A-B+C+D)
७५५५०	५१८५७	१९२०४	०.००	४२८९७

सञ्चित कोष विवरण

आर्थिक वर्ष २०७६।७७

(रू. हजारमा)

स्थानीय तह	जिल्ला		आय				जम्मा आय	व्यय				मौज्दात
		गत वर्षको जिम्मेवारी	समानीकरण अनुदान	राजस्व बाँडफाँट रकम	आन्तरिक आय	अन्य आय		चालु खर्च	पूँजीगत खर्च	अन्य खर्च	जम्मा खर्च	
		१	२	३	४	५	६ (२+३+४+५)	७	८	९	१० (७+८+९)	११(१+६-१०)
सिस्ने गाउँपालिका	रुकुम पूर्व	६५७५०	३४०६१९	५११६२	८०३४	१५१५८	४८०७२३	२३९००४	१५०३०७	२१९९२	४११३०३	६९४२०

बेरुजू बर्गीकरण (विनियोजन, राजस्व, धरौटी र अन्य कारोवार)

(रू. हजारमा)

स्थानीय तह	जिल्ला	प्रारम्भिक बेरुजू			प्रतिक्रियाबाट फछ्र्यौट			बाँकी बेरुजू			बाँकी बेरुजू								
		दफा सङ्ख्या		रकम	दफा सङ्ख्या		रकम	दफा सङ्ख्या		रकम	असुल गर्नुपर्ने	नियमित गर्नुपर्ने					पेश्की		
		सैद्धान्तिक	लगती		सैद्धान्तिक	लगती		सैद्धान्तिक	लगती			अनियमित भएको	प्रमाण कागजात पेश नभएको	राजस्व लगत जिम्मेवारी नसारेको	सोधभर्ना नलिएको	जम्मा	कर्मचारी	अन्य	जम्मा
सिस्ने गा.पा.	रुकुम पूर्व	८२	३३	४६५४४	०	४	२७३४०	८२	२९	१९२०४	४४४०	८८४९	५८७५	०	०	१४७२४	४०	०	४०

बेरुजूको अद्यावधिक स्थिति

(रू. हजारमा)

गत वर्ष सम्मको हुन बाँकी	यस वर्ष फछ्र्यौट	बाँकी बेरुजू	यस वर्षको स.प.बाट कायम बेरुजू	यो वर्षको कायम बेरुजू	बाँकी
७५५४९	५१८५७	२३६९३	०	१९२०४	४२८९७